

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Ústav ekonomických věd

Analýza hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace

Veronika Hledíková

Bakalářská práce

2022

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Veronika Hledíková**
Osobní číslo: **E19050**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**
Téma práce: **Analýza hospodaření nestátní neziskové organizace**
Zadávací katedra: **Ústav ekonomických věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je posoudit stav hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace a to na základě informací o finančních zdrojích a zhodnocení vývoje příjmů a výdajů. Součástí analýzy bude i zhodnocení nezbytného množství finančních prostředků pro fungování organizací s ohledem na realizaci strategických cílů.

Osnova:

- Definice neziskového sektoru a neziskové organizace.
- Hospodaření nestátních neziskových organizací.
- Analýza hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace.
- Zhodnocení a návrhy na zlepšení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací: **-**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

BOUKAL, Petr. *Fundraising pro neziskové organizace*. Praha: Grada, 2013. Expert. ISBN 978-80-247-4487-2
BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. V Praze: Oeconomica, 2009. Vysokoškolská učebnice. ISBN 978-80-245-1650-9
HAMERNÍKOVÁ, Bojka. *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*. Praha: Eurolex Bohemia, 2000. ISBN 80-902752-3-0
REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. Praha: Ekopress, 2001. ISBN 80-86119-41-6
STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9
ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-271-0249-5

Vedoucí bakalářské práce: **prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D.**
Ústav ekonomických věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2022**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jan Černohorský, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. září 2021

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci s názvem Analýza hospodaření nestátní neziskové organizace vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 30. 4. 2022

Veronika Hledíková v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych velmi ráda poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce prof. Ing. Janu Stejskalovi, Ph.D. za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Také bych ráda poděkovala Apoštolské církvi Čáslav za poskytnuté materiály a věnovaný čas.

ANOTACE

Tato bakalářská práce popisuje nestátní neziskový sektor v rámci národního hospodářství a zaměřuje se na organizace působící v tomto sektoru. Je zde popsán jejich význam, způsoby získávání financí a charakterizace jejich členění dle právní formy. Následující část se zabývá představením církví a náboženských společností a popisem jejich charakteristických znaků, způsobů založení, financování a hospodaření. Na závěr je provedena analýza hospodaření sboru Apoštolské církve Čáslav spolu s doporučením pro zlepšení.

KLÍČOVÁ SLOVA

Nestátní neziskový sektor, nezisková organizace, církve a náboženské společnosti, analýza hospodaření

TITLE

Economic analysis of non-governmental non-profit organization

ANNOTATION

This bachelor thesis describes the non-state non-profit sector within the national economy and focuses on organizations operating in this sector. It describes their importance, methods of fundraising and characterization of their division according to legal form. The following section introduces churches and religious societies and describes their characteristics, methods of establishment, financing and economy. In conclusion, an analysis of the economy of the congregation of the Apostolic Church of Čáslav is made together with recommendations for improvement.

KEYWORDS

Non-governmental non-profit sector, non-profit organization, churches and religious societies, economic analysis

Obsah

Obsah	1
Seznam zkratk	4
Úvod.....	5
1. Nestátní neziskové organizace ve struktuře národního hospodářství.....	6
1.1. Neziskový (netržní) sektor	6
1.2. Neziskový soukromý sektor.....	8
1.3. Charakteristika nestátních neziskových organizací	9
1.3.1. Význam nestátních neziskových organizací	10
1.3.2. Principy zajišťování financí u nestátních neziskových organizací	11
1.3.3. Druhy nestátních neziskových organizací	15
2. Charakteristika církve a náboženské společnosti	19
2.1. Založení církve a náboženské společnosti	20
2.1.1. Návrh na registraci církve a náboženské společnosti	20
2.1.2. Návrh na evidenci právnické osoby	21
2.1.3. Návrh na přiznání oprávnění registrované církvi a náboženské společnosti k výkonu zvláštních práv církví a náboženských společností	22
2.2. Financování církví a náboženských společností	23
2.2.1. Způsoby financování církví a náboženských společností.....	24
2.2.2. Způsoby financování církví a náboženských společností v České republice	24
2.3. Hospodaření církví a náboženských společností.....	26
2.3.1. Účetnictví církví a náboženských společností	27
3. Charakteristika vybrané nestátní neziskové organizace	29
3.1. Historie sboru	29
3.2. Organizační uspořádání sboru.....	30
3.3. Hlavní činnost sboru	31
3.4. Způsoby financování sboru	32
4. Analýza hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace.....	34
4.1. Rozpočet.....	34
4.2. Náklady	35
4.2.1. Spotřební nákupy	37
4.2.2. Náklady na služby.....	38

4.2.3.	Osobní náklady	40
4.2.4.	Ostatní náklady	41
4.2.5.	Odpisy	42
4.2.6.	Poskytnuté příspěvky	43
4.3.	Výnosy	44
4.3.1.	Tržby za zboží.....	46
4.3.2.	Ostatní výnosy	47
4.3.3.	Přijaté příspěvky	49
4.4.	Výsledek hospodaření	50
	Doporučení.....	52
	Závěr	54
	Použitá literatura	56
	Internetové zdroje	57

Obsah obrázků

Obrázek 1:	Národní hospodářství dle Pestoffa	8
Obrázek 2:	Logo sboru Apoštolské církve Čáslav.....	30
Obrázek 3:	Organizační uspořádání sboru Apoštolské církve Čáslav	31

Obsah grafů

Graf 1:	Vývoj počtu registrovaných církví a náboženských společností v ČR	19
Graf 2:	Celkové náklady v letech 2018–2020 (v Kč)	35
Graf 3:	Struktura celkových nákladů (v Kč).....	36
Graf 4:	Podíl položek na celkových nákladech v letech 2018–2020 (v %)	37
Graf 5:	Spotřební nákupy v letech 2018–2020 (v Kč).....	38
Graf 6:	Náklady na služby v letech 2018–2020 (v Kč)	39
Graf 7:	Osobní náklady v letech 2018–2020 (v Kč)	40
Graf 8:	Ostatní náklady v letech 2018–2020 (v Kč).....	41
Graf 9:	Odpisy v letech 2019–2020 (v Kč).....	42
Graf 10:	Poskytnuté příspěvky v letech 2018–2020 (v Kč).....	44
Graf 11:	Celkové výnosy v letech 2018–2020 (v Kč)	45
Graf 12:	Struktura celkových výnosů (v Kč).....	45
Graf 13:	Podíl položek na celkových výnosech v letech 2018–2020 (v %).....	46
Graf 14:	Tržby za zboží v letech 2018–2020 (v Kč)	47
Graf 15:	Ostatní výnosy v letech 2018–2020 (v Kč)	48
Graf 16:	Přijaté příspěvky v letech 2018–2020 (v Kč).....	49
Graf 17:	Výsledek hospodaření v letech 2018–2020 (v Kč)	50

Graf 18: Porovnání nákladů a výnosů v letech 2018–2020 (v Kč).....	51
--	----

Obsah tabulek

Tabulka 1: Rozpočet v letech 2018–2020 (v Kč)	34
Tabulka 2: Spotřební nákupy a jejich podíl na celkových nákladech.....	38
Tabulka 3: Náklady na služby a jejich podíl na celkových nákladech	39
Tabulka 4: Osobní náklady a jejich podíl na celkových nákladech.....	40
Tabulka 5: Ostatní náklady a jejich podíl na celkových nákladech.....	42
Tabulka 6: Odpisy a jejich podíl na celkových nákladech	43
Tabulka 7: Poskytnuté příspěvky a jejich podíl na celkových nákladech	44
Tabulka 8: Tržby za zboží a jejich podíl na celkových výnosech	47
Tabulka 9: Ostatní výnosy a jejich podíl na celkových výnosech.....	48
Tabulka 10: Přijaté příspěvky a jejich podíl na celkových výnosech.....	50

Seznam zkratk

AC	Apoštolská církev
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
NNO	Nestátní nezisková organizace
NOZ	Nový občanský zákoník
OPS	Obecně prospěšná společnost
P	Příjmy
V	Výdaje

Úvod

Nestátní neziskový sektor je důležitou součástí národního hospodářství každého státu, neboť organizace v něm působící, tedy nestátní neziskové organizace, zabezpečují nabídku statků a služeb. Tvoří tak důležitý doplněk ke službám a statkům poskytovaným veřejnými neziskovými organizacemi, resp. státem. Nestátní neziskové organizace tvoří a významně kultivují občanskou společnost, která hraje důležitou roli v uplatňování demokratických principů.

Nestátní neziskové organizace nejsou především zakládány za účelem zisku, ale za účelem plnění jejich poslání a přináší tak celospolečenský prospěch. Tyto organizace mají různé zaměření, např. kulturní, sociální, sportovní či advokační. Dochází v nich ke sdružování občanů za účelem naplnění svých zájmů nebo zájmů druhých, kteří pomoc druhých aktuálně či permanentně potřebují. Tyto služby jsou v praxi poskytovány např. kulturními spolky, sportovními kluby, církevními organizacemi, nadacemi, organizacemi poskytujícími zdravotní péči atd. Společným tématem, které řeší všechny nestátní neziskové organizace bez ohledu na zaměření své činnosti, je zajišťování finančních zdrojů. Zde nelze spoléhat pouze na jeden finanční zdroj, ale využívat vícezdrojového financování.

Cílem této bakalářské práce je posoudit stav hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace, a to na základě informací o finančních zdrojích a zhodnocení vývoje příjmů a výdajů. Součástí analýzy bude i zhodnocení nezbytného množství finančních prostředků pro fungování organizace s ohledem na realizaci strategických cílů.

První dvě kapitoly jsou věnovány charakteristice nestátního neziskového sektoru a jeho role v národním hospodářství. Nejprve je vymezen význam tohoto sektoru a představeny organizace v něm působící. Pozornost je věnována také způsobům financování a na konci první kapitoly jsou vyjmenovány a popsány druhy nestátních neziskových organizací. Následující kapitola se věnuje konkrétní právní formě zvolené nestátní neziskové organizace, kde jsou představeny podmínky založení, její fungování a hospodaření. V dalších kapitolách je představena vybraná nestátní nezisková organizace. Další část bakalářské práce je věnována analýze hospodaření za roky 2018, 2019 a 2020. V závěru je zhodnocení zjištěných skutečností a případné doporučení pro danou organizaci.

1. Nestátní neziskové organizace ve struktuře národního hospodářství

Nestátní neziskové organizace působí v rámci národního hospodářství v určitém prostoru, ve kterém tyto organizace vykonávají svou činnost, kterou pomáhají stabilizovat a kultivovat občanskou společnost. Vymezení tohoto prostoru ve struktuře národního hospodářství je důležité k pochopení existence nestátních neziskových organizací. Národní hospodářství státu lze vymezit podle různých variant kritérií, jednou z nich je vymezení podle typu financování. Toto vymezení dělí národní hospodářství na dva sektory, a to na tržní (ziskový) a netržní (neziskový) sektor, který se dále dělí na veřejný sektor, soukromý sektor a sektor domácností. Vzhledem k tématu této práce bude dále věnována pozornost pouze neziskovému, tedy netržnímu sektoru (Rektořík, 2010).

1.1. Neziskový (netržní) sektor

V neziskovém sektoru vystupují subjekty, u kterých není primárním cílem dosáhnout zisku, ale dosáhnout užítku formou poskytnutí veřejné služby. Význam tohoto sektoru spočívá především v nabízení služeb, statků nebo zboží, které by nikdo jiný neposkytoval. Subjekty v tomto sektoru disponují vlastním majetkem financovaným ze svých vlastních zdrojů, které mohou být soukromého charakteru, a to od zřizovatele a dalších subjektů nebo veřejného charakteru, a to formou přerozdělovacích procesů. Neziskový (netržní) sektor se dále člení dle Boukala (2009) na:

- veřejný sektor,
- soukromý sektor,
- sektor domácností.

Všechny výše zmíněné sektory budou charakterizovány v textu níže.

Nejprve je vhodné, pro lepší pochopení dané problematiky, dělení národního hospodářství dle financování ilustrovat pomocí Pestoffova trojúhelníkového modelu (viz. obrázek 1). Victor A. Pestoff ve svém modelu vychází z trojúhelníku, který představuje celé národní hospodářství. Samotný trojúhelník poté protínají tři přímky, které představují dle Jošta (2019) vycházejícího z Rektoříka (2010) jednotlivá kritéria:

- kritérium vlastnictví,
- kritérium financování,

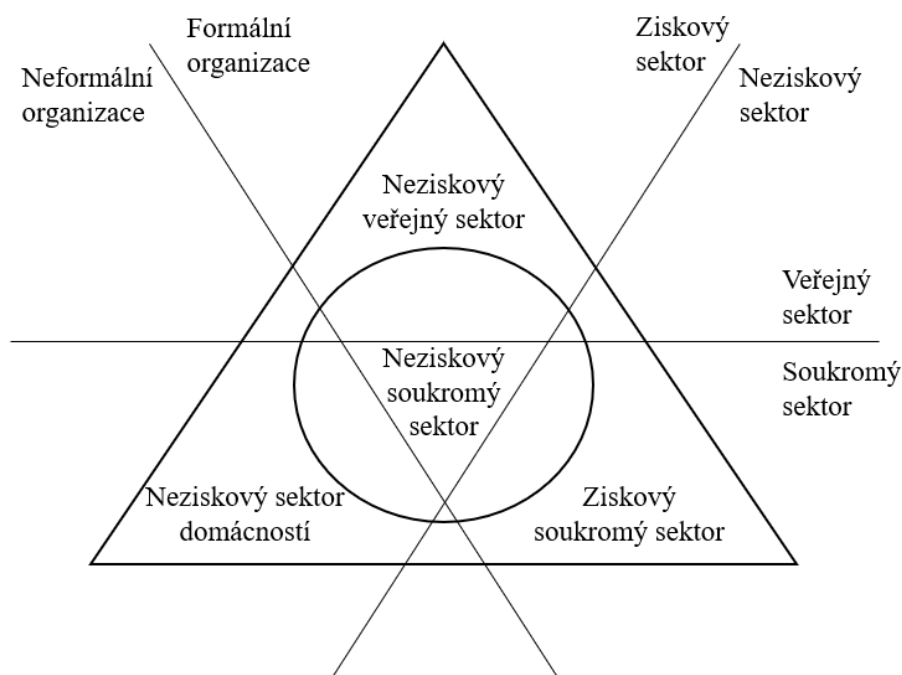
- kritérium formálnosti.

Kritérium vlastnictví dělí tuto skupinu na organizace ve vlastnictví státu nebo ve vlastnictví soukromých subjektů. Dalším dělením je **kritérium financování**, které se dělí podle toho, zda jsou organizace zřizovány za účelem zisku, či nikoliv. Posledním kritériem je **kritérium formálnosti** – pokud se jedná o formální organizace, znamená to, že má daná organizace legislativní rámec (IČO), u neformálních organizací se jedná např. o rodiny, občanské komunity atd.

Tímto se celý trojúhelník rozdělí na čtyři hlavní sektory. Ve vrcholu trojúhelníku je **neziskový veřejný sektor**. Jak z názvu napovídá slovo „neziskový“, organizace v tomto sektoru nejsou zřizovány za účelem zisku. Finanční prostředky pro správné fungování subjektů jsou získávány z veřejných financí, a to formou přerozdělování. Neziskový veřejný sektor je tedy spravován veřejnou správou, a tudíž se o něm rozhoduje veřejnou volbou a podléhá veřejné kontrole. Cílem není dosahování zisku, ale co nejlepší dosažení užitku v podobě poskytování veřejných služeb. V tomto sektoru dochází především k zabezpečování výkonu státní správy na úrovni státu, regionu a obce. Dalším sektorem je **neziskový soukromý sektor**, který se nachází uprostřed modelu a působí v něm právě nestátní neziskové organizace. Od předešlého sektoru se liší ve vlastnictví a způsobu získávání financí. Neziskový soukromý sektor získává finanční prostředky ze soukromých zdrojů fyzických nebo právnických osob, které se rozhodly vložit své soukromé finance do produkce nebo distribuce statků a služeb, aniž by očekávaly peněžní zisk. Ovšem ani příspěvek z veřejných zdrojů není vyloučen. Další skupinou je **neziskový sektor domácností**, který se nachází v levé části modelu. Tento sektor hraje důležitou roli v národním hospodářství svým vstupem na trh produktu, kapitálu a výrobních faktorů, a dále začleněním do koloběhu finančních toků. Tento sektor má význam pro formování občanské společnosti. V pravé části trojúhelníku se nachází **ziskový soukromý sektor**, ve kterém vystupují soukromé firmy především za účelem dosažení zisku.

V trojúhelníkovém modelu jsou ponechána volná místa, ve kterých se poslání a aktivity organizací překrývají tzn., že mají společné znaky pro více sektorů. Tato místa jsou označována jako hraniční či smíšená. Jako příklad hraniční organizace lze uvést spolek, který se zaměřuje na charitativní činnosti, ale přitom se jedná o neformální typ (dle kritéria formálnosti). Příkladem smíšených organizací jsou soukromé nemocnice nebo soukromé školy (Jošt, 2019; Rektořík, 2010).

Obrázek 1: Národní hospodářství dle Pestoffa

Zdroj: Rektořík (2010), Boukal (2009) vlastní zpracování

1.2. Neziskový soukromý sektor

Dle celé řady autorů, zabývajících se touto problematikou, neexistuje ucelená terminologie, proto se lze setkat s různými synonymy pojmu „neziskový soukromý sektor“. Nejčastěji bývá označován jako *nestátní neziskový sektor*, *dobrovolný sektor* nebo také *třetí sektor*. V Pestoffově trojúhelníkovém modelu se tato oblast nachází uprostřed trojúhelníku. Nestátní neziskový sektor nelze přesně definovat, neboť právní úprava ČR neobsahuje přesnou definici, ale je možné jeho vymezení přiblížit definováním různých pojmů z této problematiky. Slovo „nestátní“ znamená, že organizace vystupující v tomto sektoru nejsou zřizovány státem a nejsou mu nijak odpovědné. Instituce a organizace nejsou zřizovány za účelem dosahování zisku, proto bývají označovány „neziskové“ (přeloženo z angličtiny *non-profit organization*). Zakladateli jsou soukromé subjekty, které do zřizovaných organizací (nestátní neziskové organizace – NNO) vkládají své prostředky, aniž by očekávali budoucí zisk, protože mají zájem na přímém užitku nebo uspokojování potřeb. Služby, statky a zboží bývají často poskytovány buď za nízkou cenu, nebo zcela zdarma. Činnosti organizací v nestátním neziskovém sektoru se vyskytují v oblastech, které jsou zahrnuty v sektoru veřejném. Zaměstnanci tohoto sektoru nejsou státními zaměstnanci, fungují na principu

dobrovolné práce v souladu s principem charity (Boukal, 2009; Hamerníková, 2000; Pelikánová, 2018).

1.3. Charakteristika nestátních neziskových organizací

Základní charakteristika NNO byla zmíněna v textu dříve, a to v rámci uvedení do problematiky neziskového soukromého sektoru. Pro detailnější charakteristiku nestátních neziskových organizací lze využít mezinárodně uznávanou studii vědců L. M. Salamon a H. K. Anheier, kteří vymezili jejich základní vlastnosti. Pomocí těchto vlastností lze charakterizovat NNO jako soubor institucí, které, ač se nachází mimo státní strukturu, slouží veřejným zájmům, na rozdíl od jiných nestátních organizací. Podle Jošta (2019) vycházejícího ze Salomona a Anheiera (1992) lze nestátní neziskové organizace dle vlastností rozlišovat na:

- **Institucionalizované (organized)** – je důležité, aby měla organizace jistou institucionální podobu, avšak není tolik podstatné, aby byly formálně nebo právně registrovány.
- **Soukromé (private)** – jsou odděleny od vládního aparátu a nejsou jimi řízeny, tudíž nemají státní podporu a státní úředníci nemohou být v jejich vedení. Organizace tedy nejsou nástrojem vlády, není zde vládní autorita.
- **Samosprávné a nezávislé (self-governing)** – organizace jsou vybaveny, aby byly schopny samy řídit své činnosti. Z toho vyplývá, že organizace musí být schopny řídit samy sebe, bez kontroly státu a ostatních institucí.
- **Neziskové (non-profit)** – ačkoliv neziskové organizace mohou ze své činnosti kumulovat zisk, musí jej využít pouze na plnění základního poslání organizace. Nedochází zde k přerozdělování zisků mezi vlastníky, členy, zakladatele nebo vedení organizace.
- **Dobrovolné (voluntary)** – ve smyslu členství. Organizace fungují na principu dobrovolnosti, tzn. členství a výkon činnosti v organizaci jsou naprosto dobrovolné. Také dobrovolnost v rámci příspěvků a darů (finanční či materiální) nemohou být po nikom požadovány nebo vynucovány.

Pro další charakterizování nestátních neziskových organizací je vhodné zmínit několik základních funkcí, které organizace zastává, jsou jimi:

- **Ekonomická funkce**, protože se nestátní neziskové organizace zapojují do koloběhu výrobních faktorů, zboží a služeb. Organizace je producentem, spotřebitelem a zaměstnavatelem zároveň.

- **Funkce sociální** zahrnuje dvě skupiny, a to funkci servisní, která zahrnuje výkon a poskytování specifických statků, a dále funkce participační, jež spočívá ve sdružování, zapojování do společnosti a aktivně se podílet na činnostech organizace.
- **Funkce politická** také zahrnuje dvě skupiny, funkci ochránářskou, která spočívá v ochraně obyvatel před porušováním základních lidských práv. Druhá funkce je demokratizační, jež poskytuje občanům možnost ovlivňovat nějakým způsobem veřejné mínění (Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

1.3.1. Význam nestátních neziskových organizací

Jeden z významů existence NNO spočívá v poskytování služeb, statků a zboží, jejichž spotřebou dochází k uspokojování specifických potřeb. Důležitou roli zde hraje pojem „*veřejný statek*“, který dle své charakteristiky nelze poskytovat na trhu pomocí cenového mechanismu. Protože o poskytování těchto veřejných statků není v soukromém ani veřejném ziskovém sektoru zájem, dochází tak k tržnímu selhání. V běžném případě toto selhání kompenzuje stát, ovšem i ten může selhat. Stát nedokáže vyhovět každému a dochází k zanedbání potřeb menšiny. Tato situace by znamenala absenci veřejných statků na trhu a nedocházelo by tak k uspokojování specifických potřeb. V tomto momentu přichází třetí sektor s organizacemi založenými soukromými osobami, a to většinou těmi, které samy pociťují absenci instrumentů, kterými by mohli uspokojit své potřeby. Mezi oblasti, kde dochází k selhání trhu, patří například péče o nemocné, staré nebo děti bez domova (Rektořík, 2010; Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

Významnost nestátních neziskových organizací spatřuje také stát, neboť NNO zajišťují činnosti, které by musel zajistit stát sám a vynaložit na ně finanční prostředky. Napomáhají tak ke snížení výdajů státu. NNO a stát spolu určitým způsobem spolupracují. Protože neziskové organizace reagují mnohem rychleji a pružněji na potřeby lidí než stát. Nestátní neziskové organizace „*objevují bílá místa v uspokojování potřeb*“ v určitých oblastech (Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

Další smysl NNO spočívá ve svobodě sdružování, který koresponduje s principy demokracie. Každý jednotlivec může založit nestátní neziskovou organizaci a prosazovat skrz ni svůj zájem. Organizace v nestátním neziskovém sektoru vznikají převážně sdružováním občanů se společnými zájmy (např. zájmové spolky, charita, církve ad.), a tudíž napomáhají k osobnímu rozvoji jednotlivce (Boukal, 2009).

Důležitost nestátních neziskových organizací lze spatřovat v situaci, kdy existují mezi spotřebitelem a poskytovatelem asymetrické informace. Dochází k nim v situaci, kdy mají spotřebitelé nedostatek informací k posouzení kvality statků a služeb, které nakupují. Ovšem spotřebitelé si tuto skutečnost uvědomují, a proto se snaží najít co nejvhodnějšího poskytovatele, u kterého mají jistotu, že bude jednat správně. Jako spravedliví poskytovatelé bývají považovány právě nestátní neziskové organizace. Jak vychází z teorie, jejich hlavním cílem není dosahování zisku, ale uspokojování potřeb jejich spotřebitelů. Nemají tak motiv k užívání informační převahy nad spotřebiteli (Rektořík, 2010).

1.3.2. Principy zajišťování financí u nestátních neziskových organizací

V neposlední řadě je vhodné zmínit způsoby získávání financí, ačkoliv se může u jednotlivých (výše zmíněných) druhů nestátních neziskových organizací mírně lišit. Obecně lze říct, že pro nestátní neziskové organizace je velmi specifické jejich financování. Zabezpečování financí pro správné a dlouhodobé fungování organizace je velmi důležitou činností. Finance potřebuje organizace ke krytí nákladů své činnosti, k platbě různého nájemného, oprav či jiných provozních nákladů. I když existuje celá řada zdrojů, kterými lze financovat neziskové organizace, nelze využít všechny zdroje. Důvodem je to, že existují různá omezení, mezi která patří zaměření organizace a jejich vnitřní uspořádání, legislativní nařízení či vnější omezení. NNO se řídí několika principy v oblasti financování, které určují postoje ve vztahu mezi klientem, neziskovou organizací a financujícím subjektem. Za základní principy financování se považují:

- **Vícezdrojovost** – u NNO je významný vícezdrojový charakter financování. Pokud by měla organizace pouze jeden zdroj financování, může nastat situace, kdy o něj z jakéhokoliv důvodu přijde. To může ohrozit její činnost. Dalším důvodem používání více zdrojů je, že někteří dárci (donátoři) nechtějí hradit celkové náklady organizace a svou finanční podporu poskytují s podmínkou, aby si organizace zajistila i jiný zdroj financování. V tomto případě jde o spolufinancování nebo vícezdrojové financování, který bývá nejčastěji realizováno kombinací financováním z neveřejných zdrojů a veřejného financování. Financování z neveřejných zdrojů poskytují organizacím individuální dárci, kteří přispívají formou pravidelných darů, dárcovských SMS nebo veřejných sbírek. Dále může jít o příjmy dosažené z her a loterií, firemní dárcovství, sponzoring, samofinancování nebo zahraniční dárcovství. Veřejné financování zabezpečují instituce státní správy v rámci státní dotační politiky.

Také samosprávy mohou financovat NNO, a to z krajských, městských a obecních rozpočtů (Boukal, 2009; Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

- **Samofinancování** – činnost, při které dochází k získávání financí mimo dotační příjmy. Jedná se o získávání finančních zdrojů buď vlastní činností, např. prodejem vlastních výrobků a služeb, z finančních investic, podnikáním, nebo členskými příspěvky. Součástí samofinancování je také doplňková činnost organizací. Míra samofinancování dané organizace určuje míru její nezávislosti. Samofinancování s sebou nese řadu výhod, jako je flexibilita peněz, plynulost finančního toku, posílení sebevědomí zaměstnanců, ovlivnění donátorů, či prostor pro rozvoj lidských zdrojů v organizaci. (Pelikánová, 2018; Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).
- **Fundraising** je určitý proces a různé provázané aktivity, kterými organizace získává prostředky. *„Fundraising představuje systematické získávání finančních i nefinančních zdrojů, které nezisková organizace potřebuje k realizaci svého poslání.“* Pokud daná organizace chce, aby byl fundraising efektivní, musí prostupovat celou organizací. Fundraising nezajišťuje pouze finanční prostředky, ale i různé podpory ve formě darování služeb, výrobků nebo nových dobrovolníků. Hlavním znakem fundraisingu je systematickost zajišťování těchto finančních a nefinančních zdrojů. Klíčovým ve fundraisingu je vícezdrojové financování. Pokud firma získává finance z více zdrojů, musí zajistit stabilní postavení všech zdrojů, aby nedošlo k situaci, kdy bude jeden zdroj dominantní a organizace na něm závislá. Osoba, která se fundraisingem zabývá a provádí jej, se nazývá „fundraiser“ (Boukal, 2013; Šedivý, Medlíková, 2017).
- **Neziskovost** – princip spočívá v rozdílnosti mezi neziskovým a podnikatelským sektorem. V neziskovém sektoru musí být veškeré příjmy organizace použity na úhradu nákladů souvisejících s plněním poslání. To se týká i příjmů z doplňkové činnosti, které musí být použity pro hlavní činnost neziskové organizace. Vlastníci organizace si nemohou rozdělit příjmy nebo zisk mezi sebe, na rozdíl od podnikatelského sektoru, ve kterém vzniklý zisk mohou vlastníci rozdělit mezi sebe. Neziskové organizace si musí zachovávat transparentnost, která je klíčová pro jejich důvěryhodnost a dobré jméno. Organizace musí zveřejňovat své informace, aby byla schopna prokázat, odkud finance čerpá, za jakým účelem finance používá a jak s nimi hospodaří.
- **Osvobození od daní** – tento princip je používán ve všech vyspělých zemích. Rozlišuje se, zda se vztahuje na organizačně-právní formu nebo na činnosti, které

organizace poskytuje bez ohledu na právní formu. Ovšem je zapotřebí znát toky finančních prostředků. (Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

Již bylo zmíněno, že existuje celá řada zdrojů, kterými je možné financovat neziskové organizace. Způsob financování se liší podle druhu organizace. Každý typ organizace má vlastní vnitřní směrnice, které určují, jakým způsobem může tyto zdroje pro financování využít. Finanční zdroje se člení do tří skupin – vlastní zdroje, cizí zdroje a potenciální zdroje.

Vlastní zdroje, kterým se často říká zdroje samofinancování. Důležitost vlastních zdrojů spočívá v přímém způsobu jejich ovlivňování, a to možností ovlivňovat a rozhodovat o nich. Zdroje lze využívat libovolně, dle svého uvážení, protože organizace není vázána na vůli poskytovatele. Výhodou je také možnost vytvořit z těchto zdrojů finanční rezervu pro případ neočekávaných výdajů. Tato skupina v sobě zahrnuje dle Stejskala, Kuvíkové a Mařátkové (2012):

- *členské příspěvky*, jejichž výše vyplývá ze stanov nebo statutu a o jejichž výši musí rozhodnout příslušný orgán,
- *příjmy z výkonu hlavní činnosti organizace*,
- *příjmy z doplňkových činností*, které tvoří příjmy z pronájmu (ploch, budov, pozemků, vybavení atd.), výnosy z volného finančního majetku (z podílových listů), z poskytovaných služeb nebo z pořádaných akcí,
- *příjmy z podnikání*, pokud podnikání nevyklučuje nějaký právní předpis, který upravuje jejich činnost. Podnikáním u nestátních neziskových organizací může být např. poskytování propagace, pronájem prostor, pravidelné organizace kulturních akcí, vzdělávacích seminářů, prodej vyrobených předmětů atd. (Pelikánová 2018; Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

Cizí zdroje získává NNO na určitou, předem stanovenou dobu a po uplynutí sjednané doby je musí vrátit. Poskytovatelem bývá nejčastěji banka. Při tomto typu financování vzniká ovšem úrok z vypůjčených finančních prostředků, které musí organizace uhradit. Proto je důležité půjčku předem zvážit, zda je pro organizaci výhodná. Pokud by došlo k nesplnění závazků, mohlo by dojít ke vzniku finančních problémů nebo k poškození dobrého jména organizace (Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

Potenciální zdroje může NNO získat na základě podané žádosti nebo projektů od veřejných orgánů, soukromých organizací či jednotlivců. Jedná se o nenárokové zdroje. Získané finanční prostředky musí být použity na předem schválený účel, přičemž se musí

NNO spolupodílet na celkových nákladech. Poskytovatel finančních prostředků musí být po skončení projektu nebo akce informován o využití. Mezi potenciální zdroje patří:

- *Příspěvky z Evropské unie* mohou dostat také nestátní neziskové organizace, ačkoliv nejsou cílovou skupinou pro tyto prostředky. Příspěvky z EU jsou poskytovány ze strukturálních fondů. Velké organizace mohou získat prostředky v rámci regionálních operačních programů v oblastech NUTS II. Pro menší organizace je možnost získat tyto prostředky po zapojení do integrovaných programů rozvoje měst. Zdroj, který je určen konkrétně pro nestátní neziskové organizace, je program „Mládež“ – pro podporu mezinárodní výměny mládeže a iniciativu mládeže.
- *Přímé dotace ze státního rozpočtu* jsou získávány bez mezičlánku mezi příjemcem a poskytovatelem. Poskytování těchto prostředků může být přes výběrové řízení na konkrétní projekt a službu. Další formou jsou příspěvky a dotace nebo veřejné zakázky, které se týkají především humanitární pomoci.
- *Nepřímé dotace ze státního rozpočtu* se týkají pouze NNO s organizačními jednotkami. Ústřední jednotka shromáždí veškeré žádosti a pošle je příslušnému ministerstvu jako jednotnou žádost. Přidělené prostředky z ministerstva ústřední jednotka rozdělí jednotlivým žadatelům.
- *Příspěvky od územních samospráv* jsou pro NNO poměrně důležitým zdrojem financí. Tyto příspěvky se ovšem od sebe místně liší ať už výší, účelem nebo způsobem poskytnutí. U krajů a velkých měst jsou zveřejňovány grantové programy, NNO tedy mohou žádat o podporu z různých grantových schémat. I malé obce mohou poskytovat příspěvky, a to na základě osobního představení svého záměru.
- *Příspěvky od nadací a nadačních fondů* jsou náročnější formou získávání financí. NNO žádá u nadace a nadačních fondů na základě písemné žádosti s popisem projektu. Každá nadace se zaměřuje na určitou oblast, ve které vybírá projekty (např. humanitární, preventivní, vzdělávací). NNO hledá u nadací téma, které se zaměřuje na činnost společnou se zaměřením nadace.
- *Firemní dárcovství* je dalším možným zdrojem. NNO oslovují firmy, konkrétně osoby, které rozhodují o přidělení prostředků. Firmy poskytují jako podporu výroby nebo slevy na výroby, některé pořádají sbírky mezi zaměstnanci, zřizují matchingový fond (ze zaměstnaneckého platu jde část do fondu, který slouží na veřejně prospěšné účely), aukce nebo poskytnou finanční prostředky.

- *Individuální dárcovství* je příležitostnou a náhodnou formou získávání zdrojů, NNO je tudíž nemohou plánovat. Individuálními dárci jsou členové organizace, dobrovolníci a další subjekty. Nejvýznamnějšími zdroji bývají veřejné či kostelní sbírky. Mezi způsoby získávání zdrojů patří dárcovské SMS, zapečetěné pokladničky, prodej vstupenek na kulturní a sportovní akce, přímé oslovení poštou (formou dopisu) a inzerce.
- *Další zdroje* pro získání zdrojů jsou skupinou zahrnující sbírky, loterie, daňové úlevy a daňová asignace (v ČR zavedena není) (Pelikánová 2018; Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

1.3.3. Druhy nestátních neziskových organizací

V následujícím textu budou krátce představeny jednotlivé druhy nestátních neziskových organizací podle právní formy a činností, které se od jejich právní formy odvíjí.

Spolek je právně upraven v §214-302 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Spolek vystupuje jako právnická osoba, složená alespoň ze tří fyzických nebo právnických osob. Založení je projevem práva sdružovacího neboli spolčovacího. Skrze spolek dochází k realizaci nebo ochraně společných zájmů jeho členů. Předpokladem pro spolek je veřejně prospěšný záměr, nikoliv hospodářský. Při hlavní činnosti by mělo především docházet k uspokojování potřeb, pro které byl spolek založen. Přestože může podnikat, případný zisk musí být použit k dosažení hlavního cíle spolku, podnikatelskou činnost vykonává v rámci vedlejší činnosti. Účel založení může být soukromý nebo veřejný, případně je možná jejich kombinace. Soukromý účel se soustřeďuje na zájmy členů spolku. Účel veřejný naplňuje zájmy veřejnosti, kdy se může jednat o pomoc ohroženým skupinám obyvatel, sociální pomoc, vzdělávací služby atd. (Jošt, 2019; Pelikánová, 2018).

Nadace a nadační fondy jsou vymezeny v §303-401 NOZ. Nadace a nadační fondy jsou právnickou osobou fundačního typu, tzn. že mají majetkový základ. Tento typ právnické osoby se člení na fundace veřejného práva a fundace soukromého práva. Nadace mají vkladovou povinnost, před jejím vznikem musí souhrnná výše vkladů (peněžitých či nepeněžitých) činit minimálně 500 000 Kč. Nadace a nadační fondy jsou účelová sdružení majetku, základním znakem je majetkový základ (chybí zde osobní složka), který slouží k plnění hlavního účelu. Účel založení může být obecně prospěšný (podpora obecného blaha) nebo dobročinný (podpora určitého okruhu osob). Nadace a nadační fondy nesmí provozovat podnikatelskou činnost za účelem dosažení zisku, ovšem mohou ji provozovat v rámci

vedlejší činnosti k financování hlavního účelu. Nadace nesmějí podle zákona podporovat politická hnutí, politické strany, členy svých orgánů, zaměstnance či jejich osoby blízké. U nadačních fondů se nepočítá s jejich dlouhodobou existencí, tzn. když se spotřebují prostředky pro stanovený účel, nadační fond zanikne (Dobrozemský, Stejskal, 2015; Kočí, 2012).

Obecně prospěšné společnosti nelze od 1. 1. 2014 zakládat. Nestátní neziskové organizace tohoto typu byly řízeny dle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech. Ovšem některé stále existují, avšak pokud nedošlo k transformaci na jinou právní formu, řídí se zmíněným zákonem. OPS byla právnickou osobou nadačního typu. Jak z názvu vyplývá, byly zřizovány, aby poskytovaly obecně prospěšné služby všem za předem zveřejněných podmínek. Obecně se jedná o služby v oblasti ochrany lidských hodnot, životního prostředí, kulturních památek a tradic, poskytování sociální péče atd. Společnosti mohou za poskytování služeb vybírat poplatek nebo vstupné za přesně stanovených a zveřejněných podmínek. OPS nemohou vykonávat výdělečnou činnost v rámci hlavní činnosti, ovšem v rámci vedlejší činnosti ano (nájemné z vlastního majetku nebo reklamní činnosti). Případný zisk může organizace použít pouze pro účel (poskytování veřejně prospěšných služeb), za kterým byla založena. Na rozdíl od ostatních nestátních neziskových organizací se ani nemohou podílet při podnikání jiných osob (Dobrozemský, Stejskal, 2015; Kočí, 2012; Pelikánová, 2018).

Ústavy upravuje NOZ §402-435. Ústav je právnickou osobou fundačního typu. Na rozdíl od nadací, které jsou také fundačním typem, se liší ústavy v tom, že mohou s majetkem libovolně nakládat a spotřebovávat jej. Odlišujícím znakem ústavu od ostatních typů je účel spočívající v poskytování služeb. Účelem je vykonávat dlouhodobě a trvale činnosti užitečné k společensky prospěšnému účelu. Poskytováním služeb dochází k rozvoji duchovních hodnot, ochraně humanitárních hodnot, ochraně přírodního prostředí, tradic, vzdělání atd. Pro ústavy jsou důležití uživatelé služeb. Činnosti provozované ústavy jsou rovnocenně dostupné každému za předem stanovených podmínek. Ústavy také mohou provozovat obchodní závod nebo jinou vedlejší činnost, ovšem zisk mohou použít pouze k financování činností, kvůli kterým byly založeny (Dobrozemský, Stejskal, 2015; Jošt, 2019).

Círky a náboženské společnosti jsou právnickou osobou, vzniklou dobrovolným společenstvím minimálně tří fyzických osob, které jsou plnoleté a svéprávné. Círky a náboženské společnosti jsou založeny za účelem vyznávání náboženské víry, buď soukromě,

nebo veřejně. Svou činnost vykonávají prostřednictvím shromažďování, bohoslužeb, vyučování či poskytování duchovních služeb. Dle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech mohou vykonávat podnikatelskou činnost v rámci vedlejší činnosti, formou charitativních, sociálních či zdravotnických aktivit. Hlavní příjmy církví a náboženských společností tvoří příspěvky právnických a fyzických osob, příjmy z pronájmu, prodeje, dary, sbírky atd. Podrobněji bude podstata církve popsána v následující kapitole, která je věnovaná této právní formě (Pelikánová, 2018; Dobrozemský, Stejskal, 2015).

Politické strany a politická hnutí vystupují jako právnická osoba složená z fyzických osob stařích 18 let. Zakládání politických stran a politických hnutí vychází z práva sdružovat se v těchto stranách a hnutích. Občané se tak mohou podílet na politickém životě společnosti. Jejich činnost je právně upravena zákonem č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. Politické strany a politická hnutí nesmí podnikat vlastním jménem, ovšem mohou zakládat obchodní společnosti nebo družstva, které musí působit v oblasti, které stanovuje zákon (např. provozování tiskáren, nakladatelství, rozhlasového vysílání, pořádání kulturních či společenských akcí atd.). Dále mohou zakládat nebo být členy politického institutu, za povinnosti zveřejňování výsledku své činnosti. Ovšem nesmí vykonávat činnost školy nebo školského zařízení. Politické strany a politická hnutí získávají příjmy ze státního rozpočtu České republiky např. na úhradu volebních nákladů či na činnost strany. Jako jedny z mála neziskových organizací mají nárok na státní příspěvky, a to na příspěvek na činnost zahrnující: stálý příspěvek a příspěvek na mandát, a dále příspěvek na podporu činnosti politického institutu. Také dosahují příjmů z členských příspěvků, darů a bezúplatných darů (které nezakazuje legislativa), z nájmu atd. (Jošt, 2019; Kočí, 2012).

Společenství vlastníků jednotek nevzniká na rozdíl od ostatních typů nestátních neziskových organizací na základě dobrovolného práva sdružování. To ale neznamená, že nemůže vzniknout dobrovolně, to znamená, že dobrovolně vzniká tam, kde se na tom vlastníci jednotek vzájemně dohodnou. Společenství vystupuje jako právnická osoba, která vzniká dle zákona v domě s minimálně pěti bytovými jednotkami, jejichž vlastníky jsou alespoň tři různé osoby. Společenství vlastníků jednotek může vykonávat pouze činnosti spojené se správou a provozem společných částí domu. Členství vzniká a zaniká současně s převodem nebo přechodem vlastnictví bytové jednotky. Společenství vlastníků jednotek nesmí podnikat, taktéž nesmí být členem, společníkem, nebo se podílet na podnikání. (Dobrozemský, Stejskal, 2015; Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

Veřejné vysoké školy jsou upravovány zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Veřejné vysoké školy jsou právnickou osobou, jejíž činnost spočívá v poskytování akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, určování počtu přijímaných uchazečů a podmínek k přijetí ke studiu, určování výše studijního poplatku, spolupráce s ostatními veřejnými vysokými školami, aj. Veřejné vysoké školy smí provozovat doplňkovou činnost, která musí navazovat na její vzdělávací nebo tvůrčí činnost a nesmí ohrožovat činnosti, pro které byla škola zřízena. Veřejné vysoké školy také dle zákona nemohou být společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti (Jošt, 2019).

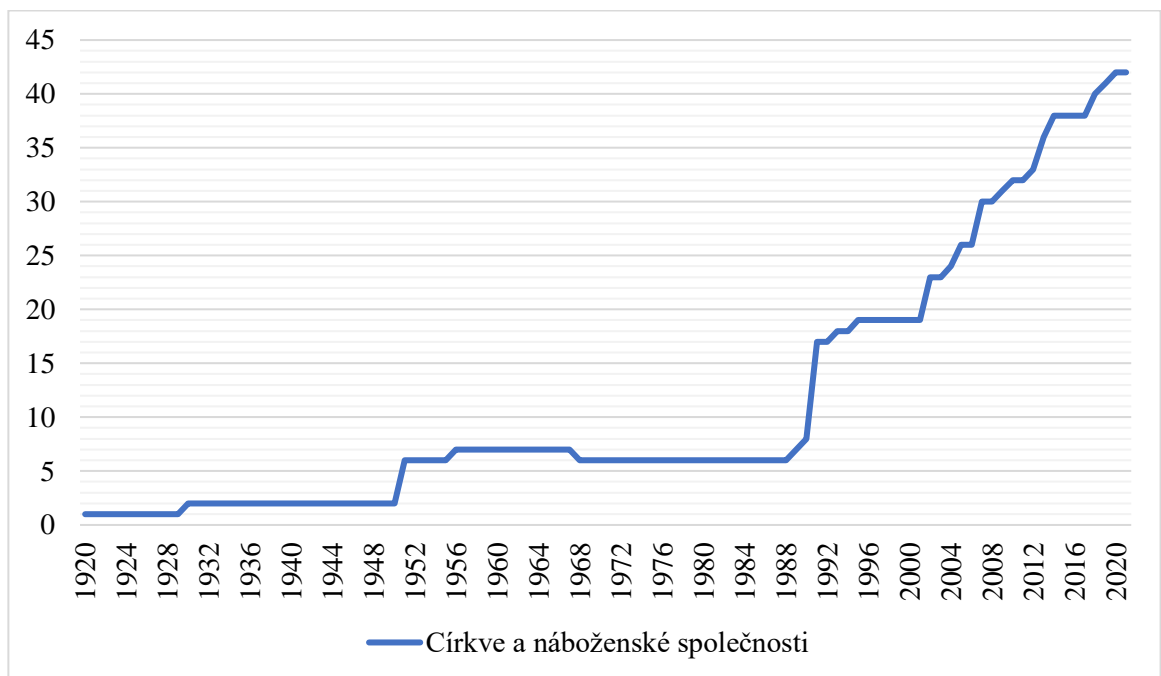
Honební společenstva jsou právnickou osobou, složenou alespoň ze dvou vlastníků honebních pozemků ve věku minimálně 18 let. Činnost honebního společenstva je upravena zákonem č. 449/ 2001 Sb., o myslivosti. Členem honebního společenstva může být pouze vlastník nebo spoluvlastník souvislého honebního pozemku, dle výměry stanovené zákonem. Honební společenstva nesmí podnikat vlastním jménem, ani se účastnit podnikání jiných osob nebo organizační složky (Dobrozemský, Stejskal, 2015).

Profesní komory mají ze zákona povolení rozhodovat v oblasti profesní činnosti o právech, právem chráněných zájmech či povinnostech fyzických a právnických osob. V některých profesních komorách je členství povinné. Činnost profesních komor spočívá ve sdružování osob v různých profesích a v dohledu nad výkonem jednotlivých profesí. Každá profesní komora je upravována vlastním zákonem. (Dobrozemský, Stejskal, 2015).

2. Charakteristika církve a náboženské společnosti

Jednou z právních forem nestátních neziskových organizací jsou církve. Tuto skupinu tvoří církve a náboženské společnosti, oba názvy ovšem znamenají totéž, je tedy pouze na zakladateli, jaké označení pro svou instituci zvolí. Církve a náboženské společnosti zaujímají ve společnosti důležité postavení, neboť jsou zakládány za účelem vyznávání určité náboženské víry, a tím napomáhají k zachování společenských hodnot. Církve a náboženské společnosti jsou přínosné jak pro jednotlivce, tak pro stát, neboť utváří pozitivní externality v různých oblastech, např. v oblastech zdravotnictví, vzdělávání, kultury, v boji proti zločinnosti atd. Již bylo zmíněno, že náboženská víra může být vyznávána buď soukromě, nebo veřejně. Při veřejném vyznávání dochází ke shromažďování osob vyznávajících stejnou náboženskou víru formou bohoslužeb, vyučování, poskytování duchovních služeb či obecně prospěšných činností (Martinek, 2016; Stejskal, Kuvíková, Mařátková, 2012).

Graf 1: Vývoj počtu registrovaných církví a náboženských společností v ČR

Zdroj: Ministerstvo kultury [b.r.] vlastní zpracování

Graf 1 ukazuje vývoj počtu registrovaných církví a náboženských společností na území České republiky v letech 1920–2021. Ovšem vývoj Církví v České republice je spojen s historickými událostmi. V grafu lze vidět proces oslabování vlivu náboženství, který byl po 2. světové válce ještě posílen vlivem komunismu (v letech 1948–1989). Počet církví a náboženských společností tak byl na nízké úrovni, ačkoliv v letech 1951–1968 jejich počet

lehce vzrostl. Větší nárůst počtu registrovaných církví a náboženských společností lze spatřit po období komunismu, a to konkrétně v roce 1991. V tomto roce vstoupil v platnost zákon č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení náboženských společností a o rok dříve zákon č. 16/1990 Sb., kterým se zrušil institut státního souhlasu k výkonu náboženské činnosti. Na území České republiky existuje k 31.12.2021 celkem 42 registrovaných církví a náboženských společností (Martinek, 2016; Ministerstvo kultury, [b.r.]).

2.1. Založení církve a náboženské společnosti

Církev a náboženská společnost vzniká dobrovolným sdružením fyzických osob, které vyznávají stejnou náboženskou víru. Tyto osoby poté samovolně rozhodují o všech věcech, které souvisí s vyznáváním víry, také rozhodují o uspořádání náboženského společenství nebo vytváření institucí. Aby mohla církev nebo náboženská společnost získat právní subjektivitu, musí splnit určité podmínky.

Církev nebo náboženskou společnost mohou zakládat minimálně tři fyzické osoby. Podmínkou je, že tyto fyzické osoby musí být plnoleté a svéprávné a zároveň musí být občanem České republiky, v případě cizinců je podmínkou trvalý pobyt v České republice. Tyto osoby poté tvoří přípravný výbor. Aby mohla církev nebo náboženská společnost existovat, je potřeba podat dva návrhy. **Návrh na registraci církve a náboženské společnosti a návrh na přiznání oprávnění registrované církve a náboženské společnosti k výkonu zvláštních práv** (Dobrozemský, Stejskal, 2015).

2.1.1. Návrh na registraci církve a náboženské společnosti

Návrh na registraci církve a náboženské společnosti podává přípravný výbor Ministerstvu kultury ČR. V návrhu musí určit, který z členů je zmocněn jednat jménem přípravného výboru, doplnit osobní údaje členů přípravného výboru a podpisy, které musí být úředně ověřeny. Návrh na registraci musí dle Jošta (2019) obsahovat:

- Základní informace, popis společnosti a jejího poslání.
- Zápis o založení církve a náboženské společnosti na území České republiky.
- Originály podpisové listiny s podpisy od minimálně 300 zletilých občanů České republiky nebo cizinců, kteří mají trvalý pobyt v České republice, a kteří se hlásí k této církvi či náboženské společnosti. Podpisové listiny musí být označeny plným názvem církve či náboženské společnosti, aby bylo zřejmé, že osoba podepisující podpisovou listinu se hlásí k této církvi či náboženské společnosti.

- Základní dokument, který musí splňovat určité náležitosti. Jsou jimi dle Dobrozemského a Stejskala (2015):

- název církve nebo náboženské společnosti, lišící se od názvu ostatních právnických osob, působících na území České republiky,
- poslání a hlavní prvky její víry,
- sídlo na území České republiky,
- označení statutárního orgánu a způsob jednání jejím jménem s orgánem veřejné správy a ostatními osobami, způsob ustavování, způsob odvolávání, délka funkčního období členů, označení dalších orgánů či orgánů řeholních institucí,
- osobní údaje všech členů orgánů církve nebo náboženské společnosti v případě, že jsou členové statutárních orgánů již v době návrhu ustavení,
- uspořádání církve a náboženské společnosti, včetně všech právnických osob navrhovaných k evidenci, dále způsob jejich zřizování a rušení, uvedení právního nástupce v případě zániku, uvedení statutárních orgánů včetně způsobu ustavování, odvolávání a délky funkčního období,
- způsob, jakým jsou ustavováni a odvoláváni duchovní, seznam používajících označení duchovní,
- způsob schvalování změn v základním dokumentu a dokumentů, jež jsou přikládány k základnímu dokumentu nebo z něj jsou převáděni údaje do základního dokumentu,
- začlenění církve a náboženské společnosti do systému církví a náboženských společností vně území České republiky,
- princip hospodaření církve a náboženské společnosti, způsob zajišťování finančních prostředků, určení, kdo a v jakém rozsahu může v církvi či náboženské společnosti nakládat s majetkem,
- způsob zacházení s likvidačním zůstatkem,
- práva a povinnosti plynoucí osobám, které se hlásí k církvi či náboženské společnosti.

2.1.2. Návrh na evidenci právnické osoby

Již vzniklá církev může založit vlastní instituci s právní subjektivitou, jako evidovanou právnickou osobu, za podmínek daných zákonem č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských

společnostech a o změně některých zákonů. Tato církevní instituce může být založena za účelem vyznávání náboženské víry nebo poskytování charitativních služeb. Pro vznik evidované právnické osoby podá návrh na vznik příslušný orgán církve či náboženské společnosti. Návrh podává Ministerstvu kultury ČR, které zápisem eviduje právnickou osobu do Rejstříku evidovaných právnických osob (Jošt, 2019; Martinek, 2016).

Stejně jako u návrhu na registraci církve a náboženské společnosti musí návrh na evidenci právnické osoby splňovat určité náležitosti, a to, dle Jošta (2019):

- předmět podnikatelské, obecně prospěšné či jiné výdělečné činnosti,
- potvrzení o založení církve a náboženské společnosti u příslušného orgánu,
- název pro evidovanou právnickou osobu,
- sídlo, kde bude evidovaná právnická osoba působit na území ČR,
- uvedení statutárního orgánu a jeho členů, včetně jejich identifikačních údajů a způsobu, jakým budou jednat.

2.1.3. Návrh na přiznání oprávnění registrované církvi a náboženské společnosti k výkonu zvláštních práv církví a náboženských společností

Druhým návrhem, který církev či náboženská společnost podává, je návrh na přiznání oprávnění registrované církve a náboženské společnosti k výkonu zvláštních práv. Toto oprávnění získají církve a náboženské společnosti po splnění podmínek stanovených zákonem. Návrh může podat církev, jež je registrována minimálně 10 let a plní závazky vůči státu či třetím osobám. Další podmínkou jsou podpisy zletilých členů církve v takovém počtu, který odpovídá jednomu promile obyvatel České republiky (Svoboda, 2007).

Dle § 7 odst. 1 zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech a o změně některých zákonů se jedná o tato zvláštní práva:

- „*právo vyučovat náboženství na státních školách,*
- *právo pověřit osoby vykonávající duchovenskou činnost k výkonu duchovenské služby v ozbrojených silách České republiky, v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, zabezpečovací detence, ochranné léčení a ochranná výchova,*
- *právo konat obřady, při nichž jsou uzavírána církevní manželství,*
- *právo zřizovat církevní školy,*
- *právo zachovávat povinnost mlčenlivosti duchovními v souvislosti s výkonem zpovědního tajemství“.*

Po splnění podmínek má stát povinnost žádost přijmout a vyhovět ji. Ovšem může toto oprávnění později zrušit a odebrat výše vyjmenovaná zvláštní práva, a to v případě, že by církev či náboženská společnost neplnila své zákonem dané povinnosti (Martinek, 2016).

2.2. Financování církví a náboženských společností

Církev a náboženské společnosti, stejně jako jiné organizace, potřebují ke své činnosti určité prostředky. U církví se jedná především o hmotný majetek, tj. budovy, pozemky, vybavení budov atd. Hospodařením s tímto hmotným majetkem získávají finanční prostředky. V oblasti získávání prostředků je pro církev a náboženské společnosti podstatné nejprve určit vztah se státem. Martinek (2016) uvádí, že církev a náboženské společnosti se řídí **konfesním právem a církevním právem**. Právě konfesní právo určuje vztahy mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi. Zákonodárcem je tedy stát, ovšem návrhy zákonů jsou konzultovány s představiteli církví a náboženských společností. Církevní právo označuje vnitřní právní normy všech církví (Peková, 2012; Tretera, 2016).

Vztahy mezi církví a státem popisují konfesněprávní modely, které člení Martinek (2016) do dvou skupin:

- *Konfesní stát* se ztotožňuje s určitým náboženstvím či vyznáním. Konfesní stát může být:
 - Netoleranční – státem je uznávané jediné náboženské vyznání.
 - Toleranční – státem je preferováno jedno náboženské vyznání, přičemž ostatní jsou tolerovány.
 - „À rebours“ – stát preferuje ateistickou ideologii tzn., že státem není uznávané nebo preferované náboženství a církev.
- *Sekulární (světský stát)* se neztotožňuje s určitým náboženstvím či vyznáním, bere v úvahu i nevíru. Mezi hlavní znaky patří volby vyznání, nárok na uznání náboženství, rovnost všech náboženství a uznání církví. Sekulární státy lze rozdělit na:
 - Odlukový – stát neuznává církev v právním smyslu. Církev nejsou veřejnoprávními institucemi, tudíž se financují pomocí svých vlastních zdrojů, stát pouze přispívá na charitativní, kulturní a vzdělávací aktivity.
 - Kooperační – stát uznává církev v právním smyslu. Církev se nachází na pomezí mezi veřejnoprávními a soukromoprávními institucemi. Církev mohou být financovány z církevních daní nebo z církevních poplatků.

- Konkordát – je dle Pekové (2012) typ kooperace, jejíž vzájemné vztahy, povinnosti a práva, způsoby financování a vlastnický vztah k majetku jsou potvrzeny smlouvou.

Česká republika se dle zákona č. 2/1993 Sb., listiny základních práv a svobod řadí do skupiny „sekulární stát kooperační“. Neztotožňuje se s žádným náboženstvím či vyznáním, respektuje volbu vyznání každého občana a každá církev a náboženská společnost má právo na právní subjektivitu.

2.2.1. Způsoby financování církví a náboženských společností

Církev a náboženské společnosti potřebují finanční zajištění, zejména aby pokryly vlastní provoz, jako jsou například údržby budov a odměny duchovním. Způsobů, kterými církev získávají zdroje pro svou činnost, existuje ve světě mnoho a většinou vychází z historického vývoje země. Tyto způsoby lze vzájemně kombinovat a doplňovat jeden druhým. Ovšem zdroje financování církví a náboženských společností lze rozlišit do tří základních skupin.

Prvním je **financování státem**. Stát nese část nákladů na činnosti církví ze státního rozpočtu. Ze státního rozpočtu se každoročně přerozdělí dotace neboli státní příspěvky, které jsou určeny církvi na platy duchovenstva, zaměstnanců, na věcné náklady a údržbu církevních památek. Dále stát financuje církevní školy, nemocnice a sociální ústavy, duchovní službu v armádě a historické památky ve vlastnictví církve. Druhým způsobem je **financování jejími členy z příspěvků a daní**, který spočívá ve výběru daní, příspěvků a darů od věřících. Příspěvky mají charakter daně a musí je platit každý plnoletý člen církve, který má vlastní příjem. Církevní daň má právo vybírat od členů své farnosti a sboru. Výnos daně plyne nejprve od daňového úřadu do rozpočtu vrcholného orgánu církví, který jej poté přerozdělí do rozpočtu příslušné farnosti. Církev také využívá daňové zvýhodnění jako nepřímou státní podporu, tudíž nemusí odvádět daň z majetku, z pozemků či dědickou daň. Třetím je **financování z výnosu movitého a nemovitého majetku**, jedná se o výnos z pronájmu či prodeje (Tretera, 2002; Peková, 2012)

2.2.2. Způsoby financování církví a náboženských společností v České republice

V České republice souvisí způsob financování církví s historickým vývojem země. Před rokem 1948 byly církve financovány zejména z příspěvků svých členů a z výnosů vlastního majetku. Katolické církve dostávaly finanční prostředky jako náhradu za zkonfiskovaný majetek v předešlých letech, a to formou „kongruových doplatků“, přičemž i nekatolické

církve dostávaly dotace, aby nedocházelo k diskriminaci. V roce 1948 v období komunismu byl zaveden přísný státní dozor nad církvemi a náboženskými společnostmi. Do konce roku 1948 došlo k vyvlastnění většiny církevního majetku, čímž církve přišly o jeden z významných zdrojů finančního zabezpečení. Po konci komunismu v roce 1990 byl přijat zákon č. 16/1990 Sb., o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, kterým došlo k nezasahování státu do vnitřních záležitostí církve. V letech 1990-1991 došlo dvěma restitučními zákony k částečnému navrácení církevních budov. Mimo to stát poskytoval prostřednictvím Ministerstva kultury prostředky na mzdové výdaje, provoz ústředí a údržbu majetku církví. Jiné výdaje církví byly financovány z darů, sbírek, z pronájmu, výnosů podnikatelské činnosti a grantů. Z rozpočtu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy bylo financováno církevní školství. Církve tak byly financovány ze třech hlavních zdrojů, a to z příspěvků od státu, vlastních zdrojů a dotací. V roce 2013 vstoupil v účinnost zákon č. 428/2012 Sb., o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi a o změně některých zákonů, který má zajistit plnou finanční odluku církve od státu ve čtyřech krocích:

- církve dostanou část majetku zabaveného komunistickým režimem,
- za majetek, který není možné vrátit, získají církve finanční náhradu vyplácenou ve třiceti ročních splátkách (až do roku 2043),
- stát bude poskytovat církvím a náboženským společnostem příspěvek na podporu jejich činnosti po dobu sedmnácti let, s tím, že po třech letech se bude částka po dobu zbylých let každoročně o pět procent snižovat, do roku 2030 se nachází církve a stát v přechodném období, poté dojde k odluce církví od státu,
- stát bude podporovat činnosti církví, které jsou vykonávány ve veřejném zájmu.

Právo na finanční náhradu mají také církve, u kterých nedošlo k majetkové újmě. Jedná se o všechny církve a náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno do roku 2012 zvláštní právo na financování ze státního rozpočtu (Martinek, 2016; Tretera, 2002).

Za aktuální možné způsoby financování lze považovat **výnosy z církevního majetku**, které jsou pro církve spíše dodatkovým finančním zdrojem, neboť jen některé prostory budov lze pronajmout nebo výše nájemného nepokryje ani běžnou údržbu. Dalším důvodem je, že budovy jsou často ve špatném stavu, tudíž výdaje na údržbu či opravu by převyšovaly výnosy. Majetek církve se dělí na movitý a nemovitý. Movitý majetek tvoří vybavení kostelů a farností, sochy, obrazy, oblečení, dopravní prostředky, peníze aj. Nemovitý majetek

představují kostely, kaple, fary a farní zahrady. Dalším způsobem jsou **výnosy z kostelních a jiných sbírek**. Sbírkový zájem má významnou součást příjmů církví. Jedná se buď o kostelní sbírky, které se konají během bohoslužeb, jsou anonymní a často se využívají pro potřeby farnosti, nebo účelové sbírky, které slouží pro určitý účel například pomoc při přírodní katastrofě. Dále **drobné dary** od příznivců církve nebo při příležitosti jiných církevních úkonech, například u pohřbů a svateb. Dalším důležitým příjmem jsou roční **příspěvky** či desátky vybírané od členů, které v některých církvích mohou být povinné. Církev a náboženské společnosti mohou být financovány, kromě výše zmíněné náhrady ze státního rozpočtu, také v oblasti školství, charitativní, sociální a zdravotní péče, při opravě či obnově kulturních památek ve svém vlastnictví, nebo mohou požádat o **grant** na kulturní aktivity (Peková, 2012; Ministerstvo kultury, [b.r.]).

2.3. Hospodaření církví a náboženských společností

Církev a náboženské společnosti se ve svém hospodaření řídí rovnicí „ $P = V$ “. Pro církev to znamená, že musí hospodařit pouze s prostředky, které v danou chvíli má k dispozici, neboť se nesmí zadlužit. Mezi **příjmy** církví se řadí státní příspěvky na údržbu majetku církve, státní dotace na platy duchovních, státní podpora na péči o památky, příjmy z pronájmu nemovitého majetku, členské dary, aj. Mezi **výdaje** církví se řadí výdaje na údržbu nemovitostí, výdaje na provoz, výdaje na platy duchovním a zaměstnancům, výdaje nižším složkám a ústředním orgánům. Pro církev a náboženské společnosti je tak důležité sledovat, jak hospodaří se svými prostředky a jaký je jejich vývoj. K tomu pomáhá analýza hospodaření neboli hodnocení výkonnosti, které ukazuje nejen finanční stránku organizace, ale i jak plní své poslání. Výkonnost lze v neziskovém sektoru vyjádřit také jako úspěšnost, efektivnost, účelnost, hospodárnost či kvalita. Protože církev a náboženské společnosti jsou neziskovou organizací, nelze plně použít metody měření, které jsou určeny spíše pro ziskové podniky. V úvahu také přichází zaměření činnosti neziskové organizace (v tomto případě církví a náboženských společností), které se projeví při posuzování výkonnosti. Výkonnost církví a neziskových organizací lze hodnotit pomocí finančních ukazatelů a ukazatelů plnění poslání organizace. **Finanční ukazatele** napomáhají k zhodnocení finančního zdraví organizace a v případě nedostatků v hospodaření je včas odhalit. Finanční ukazatele jsou nástrojem finanční analýzy, pomocí nich lze posoudit stabilitu, míru autarkie (soběstačnosti), likviditu (platební schopnosti) a rentabilitu. Při použití **ukazatele plnění poslání organizace** je potřeba přesně stanovit poslání organizace a jejich návazných cílů. Ukazatelem je počet

úspěšně dokončených projektů nebo počtem podpořených osob vzhledem k přijatým dotacím. (Peková, 2012; Krechovská, 2018).

2.3.1. Účetnictví církví a náboženských společností

Účetnictví je zdrojem dat pro analýzu hospodaření, přináší organizacím podrobné informace o jejich příjmech, výdajích, nákladech, výnosech, stavu majetku, stavu jejich závazků a výsledek hospodaření. Účetnictví tedy ukazuje ekonomickou realitu organizace. Některé nestátní neziskové organizace mají možnost volby, zda budou vést **účetnictví** či **jednoduché účetnictví**. Volba závisí na typu neziskové organizace, podmínkách stanovených právními předpisy, preferencích a způsobu financování organizace. Především by měla účetní jednotka volit metodu účtování podle toho, zda přijímá prostředky z veřejných rozpočtů, které se musí účtovat odděleně a musí být zajištěno snadné a průhledné výkaznictví. V tomto případě zvolí podvojný účetnictví. Církev a náboženské společnosti mají možnost vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. To jim umožňuje dle Krechovské (2018):

- „sestavit účtový rozvrh pouze na úrovni účtových skupin,
- neúčtovat o časovém rozlišení a opravných položkách,
- sjednotit účtování v hlavní knize s účtováním v deníku,
- neoceňovat majetek a závazky reálnou hodnotou,
- sestavit účetní závěrku ve zkráceném rozsahu,
- neřídit se zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.“

Ovšem účetní jednotka nesmí zapomínat na podmínky stanovené zákonem. Jedná se například o nutnost prokazovat účetní případy účetními doklady, vést povinné účetní knihy a provádět inventarizaci. V případě, že účetní jednotka zvolí zjednodušený způsob účetnictví, musí povinně vést peněžní deník, knihu pohledávek a závazků a pomocné knihy o ostatních složkách majetku. Při zvolení podvojného účetnictví vede účetní jednotka povinně deník, hlavní knihu, knihu analytických účtů a knihy podrozvahových účtů (Pelikánová, 2018).

Ke konci účetního období sestaví účetní jednotka účetní uzávěrku, která je souborem účetních výkazů, podává věrný a poctivý obraz o účetnictví a finanční situaci účetní jednotky. V základním rozsahu se skládá z rozvahy, výkazu zisků a ztrát a přílohy. Základním výkazem je **rozvaha**, která zaznamenává z hlediska aktiv hodnotu majetku organizace (v tomto případě církví a náboženských společností). Z hlediska pasiv ukazuje zdroje finančního krytí majetku. Rozvaha zachycuje v peněžním vyjádření stav položek na začátku a konci účetního období. **Výkaz zisků a ztrát** obsahuje výnosy, náklady a výsledek hospodaření, který se zjistí

odečtením nákladů od výnosů. Výsledkem může být zisk nebo ztráta. Pokud církev či náboženská společnost provozuje vedle hlavní činnosti také vedlejší činnost, pak musí být jednotlivé položky rozděleny v samostatných sloupcích podle toho, z jaké činnosti vznikají. **Příloha** v účetní uzávěrce je dle Dobrozemského a Stejskala (2015) pro nevýdělečné organizace složitá a vyžaduje se v ní velké množství náležitostí. Zjednodušeně příloha v účetní uzávěrce slouží k doplnění a vysvětlení informací v rozvaze a výkazu zisků a ztrát. Sestavení přílohy vždy vychází ze skutečného účetnictví a dalších okolností. Nelze tedy přesně vymezit, které náležitosti uvádět a které nikoliv (Krechovská, 2018).

Účetní závěrka lze sestavovat v plném nebo zjednodušeném rozsahu. Pokud je církev či náboženská společnost mikro nebo malou účetní jednotkou a účetní uzávěrka nepodléhá auditu, může využít možnost sestavit účetní uzávěrku ve zjednodušeném rozsahu (Jošt, 2019).

Při vedení účetnictví se církev a náboženská společnost řídí **základními právními předpisy**, a to zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, českými účetními standardy pro nepodnikatelské subjekty a zejména vyhláškou č. 504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem není podnikání. Mimo to se v účetnictví řídí církev svou **vnitřní směrnicí**. Ve vnitřní směrnici jsou přesně vymezeny a stanoveny například povinnosti, odpovědnost a oprávněnost osob provádějící účetnictví a finanční operace, účtový rozvrh, účetní doklady, jakým způsobem se archivují účetní doklady, kurzové rozdíly či způsob určování pevného kurzu, pravidla pro inventarizaci majetku, pravidla účtování darů a dotací, pravidla organizování veřejných sbírek, aj. (Krechovská, 2018).

3. Charakteristika vybrané nestátní neziskové organizace

Sbor Apoštolské církve Čáslav je od 1.9.1994 evidovanou církevní právnickou osobou s identifikačním číslem 26520443. Sbor má své sídlo ve Středočeském kraji ve městě Čáslav v ulici Masarykova 194 a schází se na Malé scéně Dusíkova divadla. Sbor Apoštolské církve Čáslav je autonomním sborem, přičemž spadá pod ústřední Apoštolskou církev v České republice. To znamená, že posláním církve je učení, které se v základu neliší, a k tomu se sbor AC Čáslav věnuje dalším specifickým oblastem. Apoštolská církev se skládá ze sborů, ve kterých dochází ke sdružování všech členů této církve. Jednotlivé sbory jsou seskupeny do správních oblastí a tvoří tak církev, kterou jako celek reprezentuje a spravuje Rada Apoštolské církve a její orgány. Apoštolská církev je jednou ze 44 registrovaných církví a náboženských společností v ČR a je evangelikální církví, která se řadí k letničnímu hnutí. Posláním AC je misijní, pastorační, charitativní a veřejně prospěšná činnost. První sbor Apoštolské církve vznikl na území České republiky v roce 1910. V současné době se církev skládá z 55 sborů a hlásí se k ní okolo pěti tisíc lidí (Apoštolská církev, 2018; Apoštolská církev Čáslav, [b.r.]; Ministerstvo kultury, [b.r.]; Ústava Apoštolské církve, 2018).

Pozornost sboru Apoštolské církve Čáslav se nezaměřuje pouze na děti či mladé lidi, v současné době jej navštěvují všechny věkové skupiny. Nyní navštěvuje sbor zhruba 80 dospělých a 12 dětí, z nichž někteří jsou zapojeni do různých služeb jak ve sboru, tak i mimo něj. Jsou to především vedoucí sboru (pastor + vedení sboru), dále vedoucí dětí, mládeže, hudební skupiny, vedoucí modlitebních skupin a různých aktivit, které sbor zajišťuje. Ve složení sboru převažují rodiny s dětmi, což také byla jedna z příčin, proč začal sbor pracovat s dětmi. Děti se scházejí nejen v neděli v rámci dopolední bohoslužby, ale mají také svůj program v týdnu. Každý pátek se také schází mládež, tzv. Freecoolíni. Tato skupina lidí má své vlastní zájmy a jiné představy o tom, jakým projektům by se chtěli věnovat. Popřípadě spolu tito lidé chtějí jen trávit svůj volný čas (Kliment – ústní sdělení, 2021).

3.1. Historie sboru

Historie sboru Apoštolské církve v Čáslavi sahá do roku 1990, kdy manželé Pavel a Eva Dolejší přijali Boha a rozhodli se založit sbor (církev). Založení sboru bylo podporováno Křesťanským společenstvím v Kutné Hoře, jehož byli manželé členy. 13.12.1990 proběhlo první evangelizační shromáždění na Malé scéně Dusíkova divadla v Čáslavi. Zanedlouho se konala první bohoslužba, která probíhala na stejném místě. Tyto události byly zárodkem pomalu rozrůstajícího se sboru. V září roku 1994 se čáslavský sbor stal součástí Apoštolské

církve a začal vysílat tzv. služebníky po celém území České republiky. Do tohoto mladého sboru přicházelo mnoho mladých lidí, zejména studentů, a s nimi i někteří rodiče. V roce 1999 manželé Pavel a Eva Dolejší službu v čáslavském sboru předali. Práce v čáslavském sboru pokračovala, a stále pokračuje, pod vedením současného pastora Miroslava Klimenta, který společně s jeho manželkou Marcelou Klimentovou práci v Čáslavi převzal (Apoštolská církev Čáslav, [b.r.]).

Obrázek 2: Logo sboru Apoštolské církve Čáslav

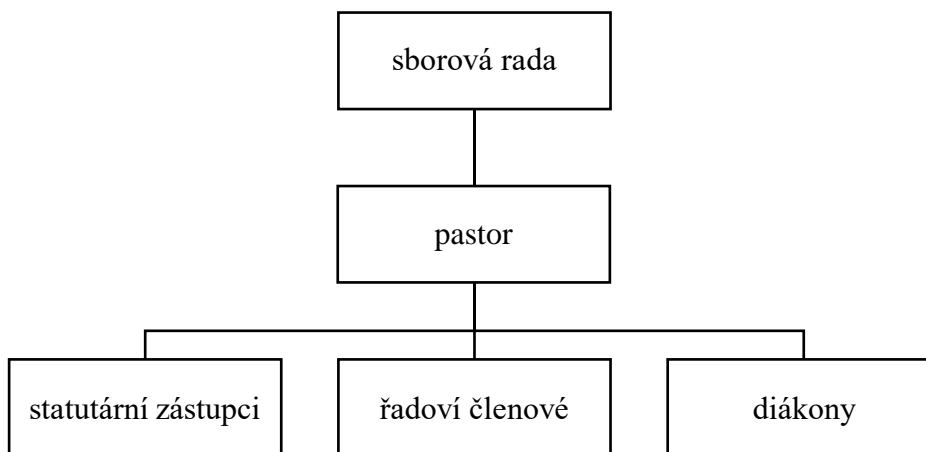
Zdroj: <http://www.ac-caslav.cz/>

3.2. Organizační uspořádání sboru

Vedení sboru tvoří tzv. „sborová rada“ (viz. obrázek č. 2), která se skládá ze 6 + 1 členů, přičemž tento počet není striktně daný. Sborová rada je hlavním rozhodovacím orgánem organizace složená z osob, kterým byla vložena důvěra ostatními členy sboru. Rada rozhoduje o směru učení a jednotlivých aktivitách a činnostech sboru, kterými se budou zabývat a v neposlední řadě o finančních záležitostech. Sborovou rada se skládá z:

- **pastora**, který je statutárním orgánem sboru a nese za něj odpovědnost. Pastor vede a reprezentuje sbor, řeší majetková rozhodnutí, vykonává dozor nad hospodařením církve a spravuje majetek sboru. Dle Ústavy Apoštolské církve nemůže být členem žádné politické strany,
- **statutárních zástupců**, kteří pomáhají při plnění povinností pastora a na základě písemného souhlasu jej i zastupují. Stejně jako pastor nemohou být statutární zástupci členy politických stran,
- **řadových členů**,
- **diákonů**, jinými slovy pomocníků či organizátorů. Každý z nich má na starost nějakou sekci ve sboru, které se věnují (např. pořádají akce, vedou dětskou nebo hudební skupinu), ovšem tyto členové nemají hlasovací právo (Kliment – ústní sdělení, 2022; Ústava Apoštolské církve, 2018).

Obrázek 3: Organizační uspořádání sboru Apoštolské církve Čáslav

Zdroj: Kliment – ústní sdělení (2021) vlastní zpracování

3.3. Hlavní činnost sboru

Sbor Apoštolské církve Čáslav k plnění svého poslání provozuje pouze hlavní činnosti, nevykonává navíc hospodářskou činnost. Hlavním účelem zřízení čáslavského sboru je zajištění zvěstování evangelia, to znamená podávat zprávu o Ježíši Kristu mezi lidmi. Dále provozování charitativní činnosti, podpora misie a poskytování pomoci ať už finanční či psychické (nejen členům sboru), pořádání kulturně-vzdělávacích, společenských a sportovních akcí, pořádání aktivit a činností pro své členy a návštěvníky a spolupráce se školami a dalšími vzdělávacími institucemi v České republice nebo v zahraničí (Kliment – ústní sdělení, 2022; Základní dokument Apoštolské církve, 2018).

V rámci své hlavní činnosti sbor pořádá pravidelné veřejné bohoslužby (které se konají každou neděli dopoledne), pastorační návštěvy, členové sboru navštěvují staré lidi v domovech pro seniory, poskytují pomoc při psychických či jiných problémech, zaměřuje se také na pořádání různých volnočasových aktivit. V rámci toho pořádají příměstský tábor pro děti z rodin ve finanční tísní, ale i obyčejné tábory, tzn. pro všechny typy dětí (věřící i nevěřící), dále pořádají různé kurzy (např. kurz pečení), venkovní stanové evangelizace s programem pro veřejnost, výstavy (např. orchidejí, bábovek, betlémů, obrazů, modelů letadel aj.). K dalším činnostem sboru patří jakákoliv pomoc ostatním lidem, například formou odběru a následné distribuce potravin z potravinové banky, buď ze státní potravinové banky, nebo odběrem neprodaného zboží z obchodů. Dále pomoc při opravách domů lidem, kteří by

to bez pomoci druhých nezvládli. V minulosti poskytl sbor pomoc při organizaci módní přehlídky jedné z členek sboru tím, že AC Čáslav nabídla své prostory.

Mezi jednu z dalších mnoha činností sboru patří misijní služby, jednou z nich je misijní služba v Izraeli v Jeruzalémě. Jedná se o pomoc v Domě modliteb, protože místní nemají peníze na to, aby jej udržovali. AC Čáslav uspořádala projekt pojmenovaný 10 na 10 (deset osob na deset dnů). Tento projekt vznikl za účelem pomoci, v rámci ní členové sboru pomáhají se zednickými, elektrikářskými, údržbářskými pracemi, malbou, instalací atd. Přičemž 5 dní pracují a 5 dní mají volno. Sbor podporuje misií finančně, ovšem své osobní aktivity si financuje každý sám.

Sbor také poskytuje finanční podporu, zejména se jedná o adresné pomoci, dále podporu mezinárodních i domácích misionářů, podporu projektů zaměřených na drogovou prevenci, pomoc africkým dětem aj. (Kliment – ústní sdělení, 2022).

3.4. Způsoby financování sboru

Hlavní zdroje pro získávání financí na činnosti sboru tvoří: **příspěvky od členů**, kdy každý člen dává sboru část ze svého platu. Tato částka představuje zpravidla 10 %. Sbor ovšem přihlíží k tomu, že ne každý člen si může dovolit takovou částku věnovat, a proto je v zásadě příspěvek postaven na principu dobrovolnosti. Příspěvky od členů jsou podstatným zdrojem pro získávání financí. Dále to jsou **dary** (i od členů sboru), zbylými zdroji jsou příspěvky od státu neboli **restituce**, část **z platu pastora** a **sbírky**, ať už účelové (např. na misie nebo na konkrétní osobu), či neúčelové (Kliment – ústní sdělení, 2022; Ústava Apoštolské církve, 2018).

Je potřeba zmínit, že v situaci, kdy dojde k plné odluce církve od státu, zmizí církvím jeden z finančních zdrojů, a to restituce. Sboru jistě budou příspěvky od státu chybět a budou se tak muset spolehnout na zbylé uvedené zdroje. Ovšem v tom AC Čáslav nespátuje veliký problém, neboť spousta církví a náboženských společností před zavedením restitucí fungovaly a fungují dodnes pouze z příspěvků od členů, darů a z platu pastora. Členové čáslavského sboru vidí v tom, co dělají, smysl a nemají tak problém přidat finanční prostředky ze svého.

Veškeré akce pořádané sborem jsou zdarma, sbor nikdy nic neuspořádal za úplatek. Ani za využití svých prostor, které si sám pronajímá, nepožaduje peníze. Výjimkou byla akce, při níž „freecoolíni“ prodávali občerstvení za symbolickou částku, a to za účelem získání finančních prostředků k uspořádání zájezdu na konferenci. Další činností, která byla za nějaký

„úplatek“, byl pře prodej knih, ale pouze za nákupní nebo nižší cenu, než byla nákupní cena, a to z důvodu množstevní slevy při nákupu většího počtu knih.

Čáslavský sbor hospodaří s majetkem, který tvoří z části dlouhodobý hmotný movitý majetek (automobil, aparatura a hudební nástroje) a převážně drobný dlouhodobý hmotný majetek (tiskárna, notebooky, kávovary, křesla, sedací souprava, skříně atd.), dále peněžní prostředky na účtech a v pokladně. Sbor nevlastní nemovitosti ani pozemky. Nabývat majetek může sbor prostřednictvím svých orgánů a může nabývat pouze majetek, který potřebuje pro výkon činností, pro které byl zřízen. Majetek sboru je kryt vlastním kapitálem a z části cizími zdroji. Sbor může svůj majetek pronajmout, darovat či prodat, a to dle rozhodnutí pastora a rady sboru, která rozhodne o tom, jaký majetek, komu a za jakou finanční částku (většinou za „symbolickou“ nebo zůstatkovou) prodá nebo pronajme. V případě zániku sboru přechází veškerý majetek a závazky na Apoštolskou církev (Kliment – ústní sdělení, 2022; Ústava Apoštolské církve, 2018).

4. Analýza hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace

Subjektem pro analýzu hospodaření je sbor Apoštolské církve Čáslav, který byl představen v předchozí kapitole. Jako zdroje pro analýzu hospodaření byly použity poskytnuté účetní výkazy organizace (rozpočet, rozvaha a výkaz zisků a ztrát) v letech 2018–2020.

Čáslavský sbor hospodaří s majetkem, který tvoří z části dlouhodobý hmotný movitý majetek (automobil, aparatura a hudební nástroje) a převážně drobný dlouhodobý hmotný majetek (tiskárna, notebooky, kávovary, křesla, sedací souprava, skříně atd.), a to v hodnotě 515 900 Kč, dále majetek sboru tvoří peněžní prostředky na účtech v hodnotě 703 692 Kč a peněžní prostředky v pokladně v hodnotě 61 335 Kč. Majetek sboru je kryt vlastním jměním v hodnotě 2 209 774 Kč a z části cizími zdroji v hodnotě 501 370 Kč.

4.1. Rozpočet

V oblasti hospodaření je sbor Apoštolské církve Čáslav autonomní. Na začátku účetního období sestaví rozpočet na základě nutných a předpokládaných výdajů a příjmů. Mezi výdaje řadí například nákup drobného majetku, nájemné, poskytnuté příspěvky, výdaje na pohonné hmoty a mzdové náklady. Mezi příjmy řadí například příspěvky od členů, dotace, sbírky a dary. Sbor nevykonává vedlejší činnost vedle své hlavní činnosti, tudíž nemá žádné další příjmy. Pro úhrady potřeb sboru využívá dary, dědictví a příspěvky. Při sestavování rozpočtu sbor určí, jakým způsobem bude naloženo s výsledkem rozpočtu. V případě, že by vyšel přebytkový rozpočet, dojde k jeho uložení na účtech, nebo se jím uhradí půjčky. V opačném případě, kdy vyjde schodkový rozpočet, musí dojít k určení z jakých zdrojů dojde k dofinancování schodku.

Tabulka 1: Rozpočet v letech 2018–2020 (v Kč)

Rok	Příjmy	Výdaje	Výsledek rozpočtu
2018	1 450 598	1 419 360	31 238
2019	1 537 897	1 414 590	123 307
2020	1 538 121	1 505 291	32 830

Zdroj: vlastní zpracování dle rozpočtu organizace

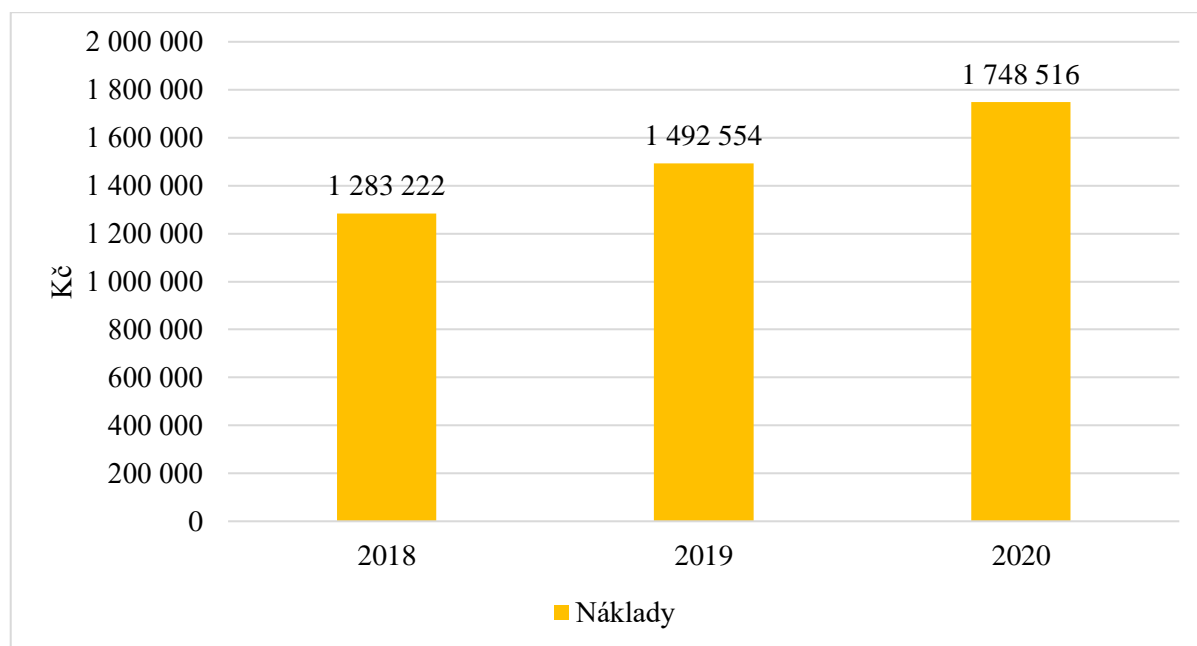
V tabulce č. 1 jsou zachyceny předpokládané příjmy a výdaje sboru. Z tabulky je zřejmé, že sbor předpokládá zisk, ovšem někdy přijdou mimořádné výdaje, či naopak neuskutečnění

některých předpokládaných výdajů a rozpočet tak není splněn. V roce 2019 si lze všimnout, že předpokládaným výsledkem rozpočtu byl přebytek 123 307 Kč, což je o 92 069 Kč více oproti předešlému roku. Sbor předpokládal, že se sníží ostatní provozní náklady (pojistné, bankovní poplatky, aj.) ze 17 000 Kč na 7 000 Kč. Dále předpokládal snížení poskytnutých příspěvků o 50 000 Kč oproti předešlému roku. Na druhé straně předpokládal zvýšení přijatých příspěvků, a to o 95 000 Kč. V dalším roce 2020 sbor sestavil rozpočet, ve kterém naopak počítal se zvýšením nákladů o 90 701 Kč, a to především na spotřebu materiálu a pohonné hmoty. Ovšem u výnosů byl rozpočet sestaven pouze o 224 Kč vyšší, přičemž počítal se zvýšením příspěvků od členů a snížením příspěvků od Rady církve. Na konci této kapitoly, po provedení analýz jednotlivých položek podílejících se na výsledku hospodaření sboru, bude porovnán plánovaný rozpočet se skutečností.

4.2. Náklady

Náklady sboru Apoštolské církve Čáslav v jednotlivých letech 2018, 2019 a 2020 zachycuje následující graf č. 2, který ukazuje vývoj celkových nákladů. Lze si všimnout, že náklady sboru v jednotlivých letech rostou proporcionálně. Není zde vidět žádná zásadní změna. V roce 2019 vzrostly náklady sboru o 16 % z 1 283 222 Kč, to je o 209 333 Kč. Poté v následujícím roce 2020 vzrostly náklady o 17 % z 1 492 554 Kč, to je o 255 961 Kč.

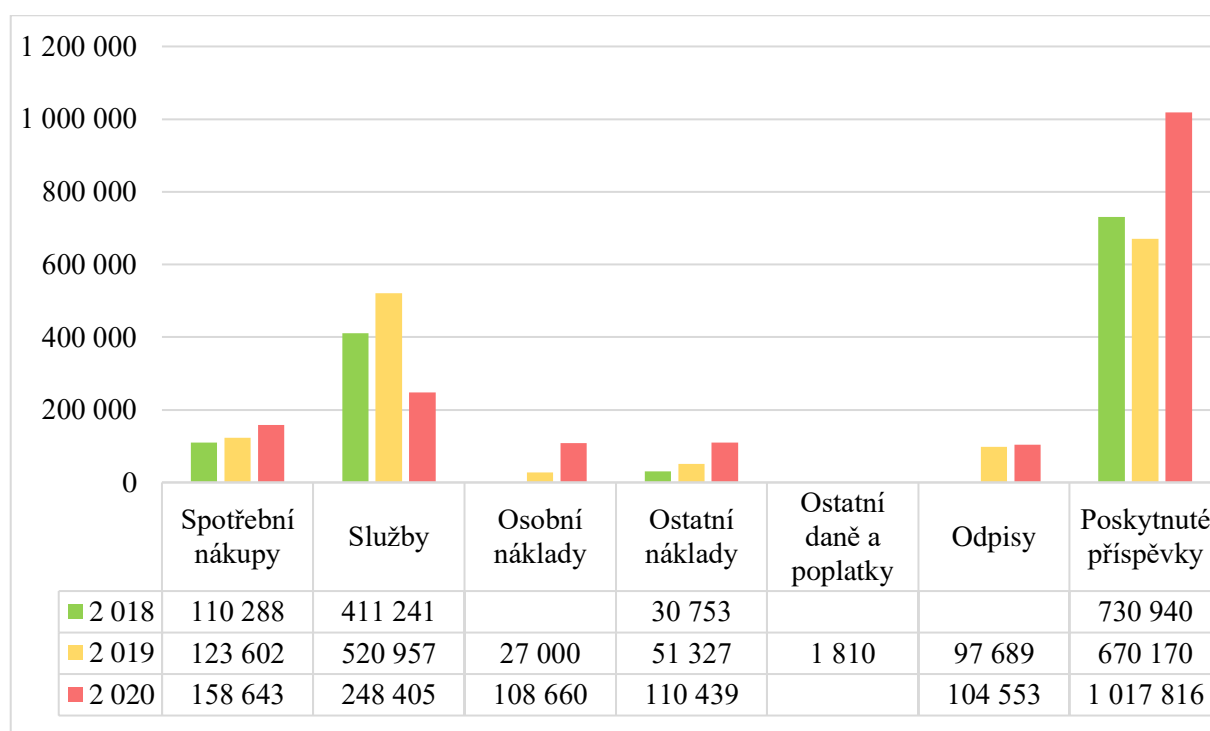
Graf 2: Celkové náklady v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Dle struktury celkových nákladů rozdělených do jednotlivých složek, kterou zachycuje graf č. 3., lze na první pohled vidět, že zásadní složkou, z celkových nákladů, jsou poskytnuté příspěvky, které vykazují nejvyšší částky. V souhrnu za sledované období 2018–2020 jejich částka činila 2 418 926 Kč. Druhým největším nákladem jsou služby, jejichž souhrnná částka byla 1 180 602 Kč. Naopak k nejnižším nákladům sboru patří ostatní daně a poplatky, které vykazuje sbor pouze v roce 2019, a to částkou 1 810 Kč, a tudíž se v celkovém grafu nezobrazují. Dále pak k nižším nákladům patří osobní náklady, jejichž částka za rok 2019 činila 27 000 Kč, ovšem v dalším roce se jejich částka zvedla na 108 660 Kč. Za sledované období 2018–2020 činila souhrnná částka za osobní náklady 135 660 Kč. Podrobnému rozboru jednotlivých složek nákladů budou věnovány samostatné podkapitoly.

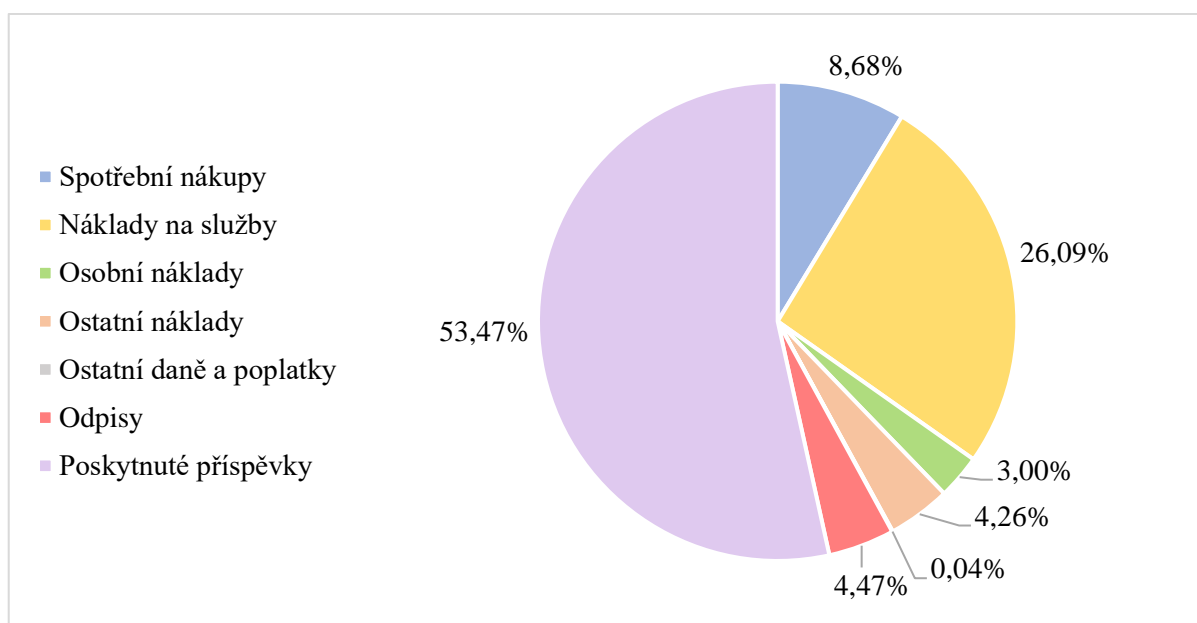
Graf 3: Struktura celkových nákladů (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Následující graf č. 4 ukazuje, jaký podíl mají jednotlivé položky na celkových nákladech za roky 2018, 2019 a 2020. Již bylo řečeno u grafu č. 2, že největší podíl zaujímají poskytnuté příspěvky, a to 53,47 % z celkových nákladů (fialová barva), komu sbor příspěvky poskytl viz. kapitola 4.2.6. Na druhém místě jsou náklady na služby s podílem 26,09 % (žlutá barva). Zbylá místa zaujímají spotřební nákupy, ostatní daně a poplatky, odpisy, ostatní náklady a osobní náklady, které dohromady tvoří zbylých 20,44 % podílu na celkových nákladech sboru.

Graf 4: Podíl položek na celkových nákladech v letech 2018–2020 (v %)

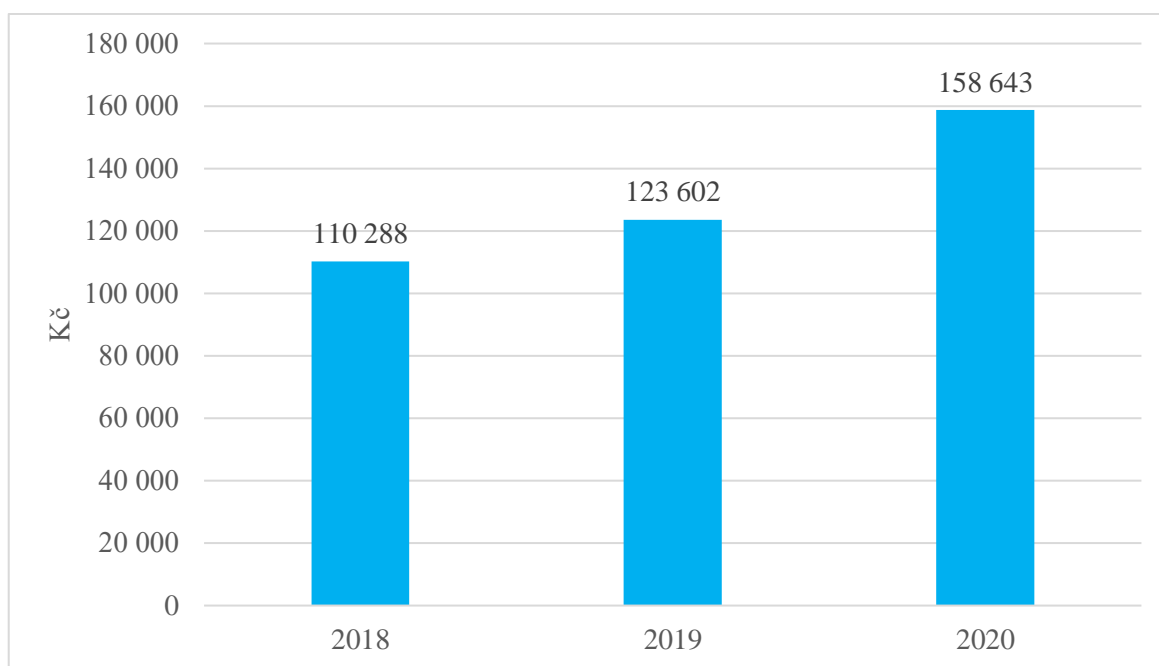
Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

4.2.1. Spotřební nákupy

Spotřební nákupy sboru Apoštolské církve Čáslav tvoří spotřeba materiálu, knihy do knihovny, nákup kancelářských potřeb, spotřeba materiálu potřebného pro Besedu, nákup drobného majetku, nákup drobného dlouhodobého majetku, nákup pohonných hmot, spotřeba energie, spotřeba plynu, spotřeba vody a prodané zboží.

V grafu č. 5 je zachycen vývoj spotřebních nákupů za roky 2018, 2019 a 2020. Na první pohled si lze všimnout, že spotřební nákupy každoročně vzrostou. V roce 2019 se zvýšily spotřební náklady o 13 314 Kč, což je o 12,07 %. V tomto roce došlo k pořízení osobního automobilu, tudíž sboru vznikly nové náklady, a to nákup pohonných hmot a odpis dlouhodobého hmotného majetku (viz. kapitola 4.2.5). V dalším sledovaném roce se zvýšily spotřební nákupy o 35 041 Kč, to je o 28,35 %. K růstu došlo u položky pohonné hmoty, neboť v souvislosti s pandemií covid-19 členové sboru začali dojíždět za lidmi a poskytovat jim pomoc, nebo vlastním automobilem rozváželi potraviny a potřebné věci. Tento náklad vzrostl o 34 617 Kč, což je o 130,22 %. Naopak u položky spotřeba materiálu došlo k jejímu snížení. Je vhodné zmínit, že část celkových spotřebních nákupů tvoří spotřeba energie, plynu a vody, na kterou sbor vynaložil v součtu za sledované období 103 181 Kč. Tyto položky dohromady tvoří 27 % ze spotřebních nákupů.

Graf 5: Spotřební nákupy v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Tabulka č. 3. ukazuje procentuální podíl spotřebních nákupů na celkových nákladech v jednotlivých letech 2018–2020. Celkově se spotřební nákupy podílí na celkových nákladech 8,68 %.

Tabulka 2: Spotřební nákupy a jejich podíl na celkových nákladech

Rok	Podíl na celkových nákladech
2018	8,59 %
2019	8,28 %
2020	9,07 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

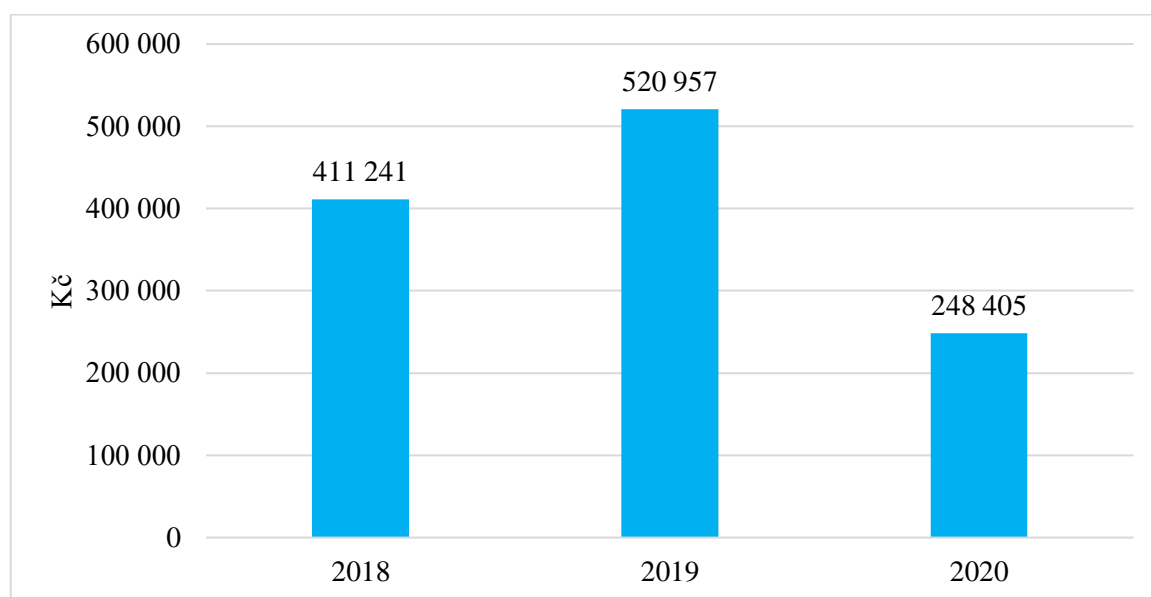
4.2.2. Náklady na služby

Náklady na služby jsou druhou nevýznamnější složkou nákladů. Mezi služby patří pronájem Malé scény, pronájem Besedy, cestovné (např. na misie, na konference a jiné cesty), náklady na reprezentaci, na telefon, pastorálky, konference, ubytovací služby, pronájem automobilu (dokud nebyl vlastní), opravy a udržování, nákup občerstvení, ostatní služby aj.

V grafu č. 6 je zachycen vývoj nákladů na služby za roky 2018, 2019 a 2020. V roce 2018 dosahovaly náklady na služby částky 411 241 Kč, v následujícím roce vzrostly o 109 716 Kč,

to je o 26,68 %. V tomto roce se například zvýšily náklady za ubytovací služby o 82 847 Kč, dále vznikly sboru nové náklady, a to na nákup občerstvení, na reprezentaci a pojištění vozidla a Besedy. V roce 2020 se náklady za služby o 272 552 Kč snížily, což je o 52,32 %. V tomto roce se také snížily sboru náklady na reprezentaci o 22 311 Kč, dále nákup občerstvení, ubytovací služby a ostatní služby. Největšími položkami na nákladech za služby za sledované roky jsou pronájmy budov (Malá scéna, Beseda), na kterou sbor za rok 2018 vynaložil 197 284 Kč, za rok 2019 166 828 Kč a za rok 2020 169 853 Kč. Za všechny sledované roky představuje nájemné 45 % z celkových nákladů za služby. Další nákladnou položkou je cestovné, na které vynaložil sbor v roce 2018 a 2019 v průměru za jeden rok 93 593 Kč. V následujícím roce 2020 náklad na cestovné představoval 6 993 Kč, neboť sbor v důsledku pandemie covid-19 nemohl uskutečnit například misijní cestu do Izraele.

Graf 6: Náklady na služby v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Tabulka 3: Náklady na služby a jejich podíl na celkových nákladech

Rok	Podíl na celkových nákladech
2018	32,05 %
2019	34,90 %
2020	14,21 %

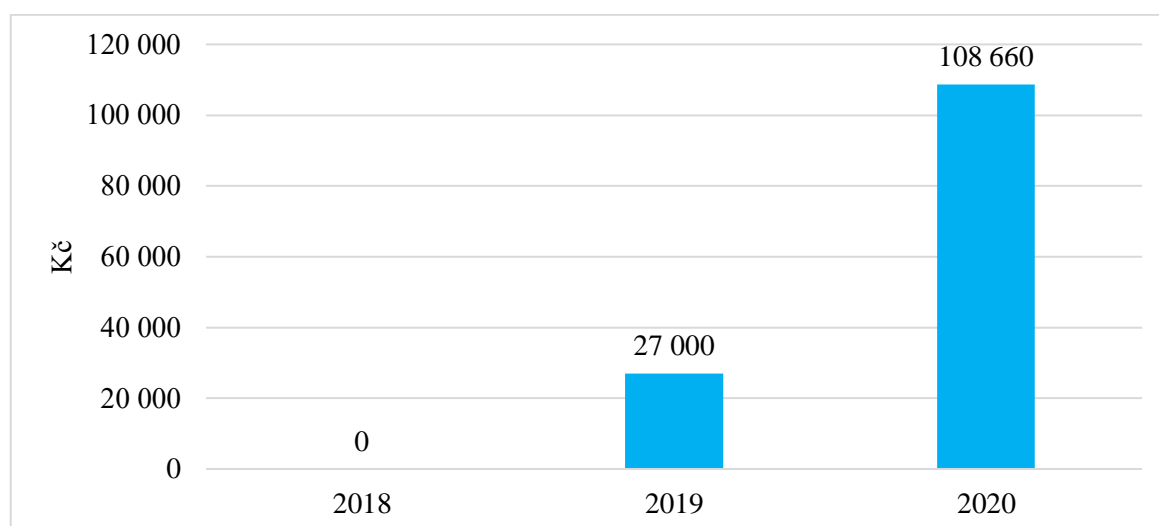
Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Náklady na služby mají druhý největší podíl na celkových nákladech sboru. Tabulka č. 4 ukazuje procentuální podíl nákladů na služby na celkových nákladech v jednotlivých letech 2018–2020. Složka náklady na služby se podílí na celkových nákladech 26,09 %. Pokud by byla věnována pozornost jednotlivým rokům, největší hodnota byla v roce 2019, a to 34,90 %, která se v roce 2020 snížila na 14,21 % (z výše zmíněných důvodů).

4.2.3. Osobní náklady

Osobní náklady jsou druhou nejméně podílející se složkou na celkových nákladech. Sbor z této skupiny vykazuje pouze mzdové náklady a zákonné sociální pojištění. Náklad vykazuje sbor AC Čáslav pouze za dva roky, neboť měl od konce roku 2019, a celý rok 2020, zaměstnanou sekretářku na řešení organizačních záležitostí. V roce 2019 tato položka činila 27 000 Kč, v následujícím roce 2020 byla částka o 81 660 Kč vyšší.

Graf 7: Osobní náklady v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Tabulka 4: Osobní náklady a jejich podíl na celkových nákladech

Rok	Podíl na celkových nákladech
2019	1,81 %
2020	6,21 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Složka osobní náklady je podle podílu na celkových nákladech za sledované roky druhou nejméně podílející se složkou, jak ukazuje tabulka č. 4. V roce 2019 se osobní náklady

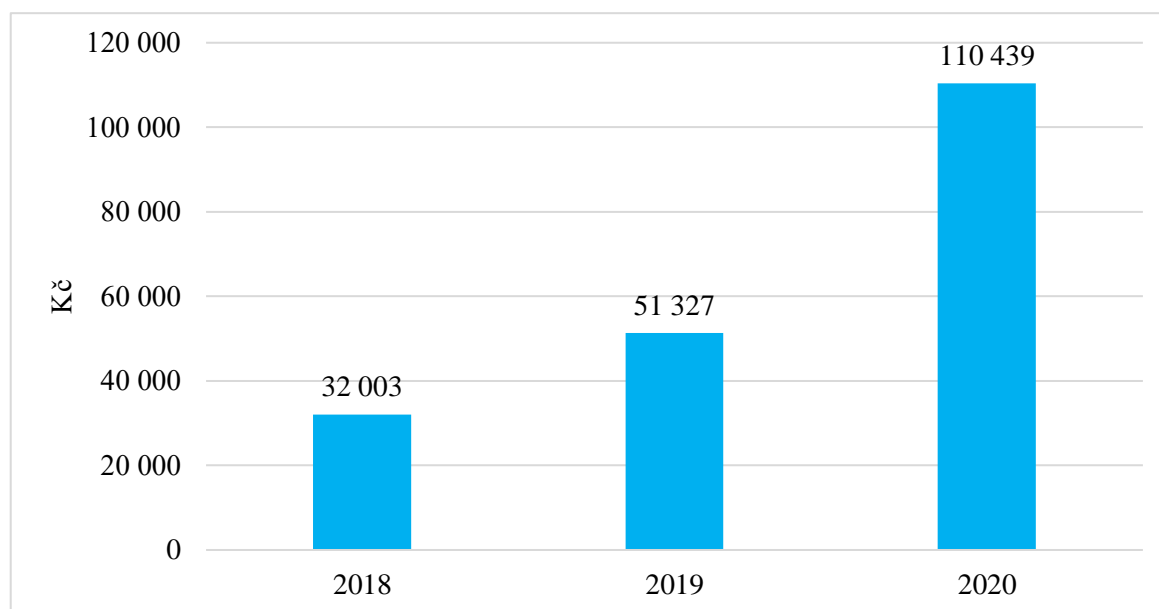
podílely 1,8 % (z výše zmíněného důvodu) na celkových nákladech a během následujícího roku jejich podíl vzrostl o 4,4 %. Ovšem v následujících letech se tento náklad nebude vůbec podílet na celkových nákladech, neboť sekretářku od roku 2020 sbor nemá.

4.2.4. Ostatní náklady

Složka ostatní náklady patří k méně podílejícím se nákladům na celkových nákladech sboru. Tato složka je tvořena z úroků z úvěru na osobní automobil, poskytnutých darů a jiných ostatních nákladů spojených s bankovními poplatky.

Nabízí se otázka, zda má smysl, aby církve a náboženské společnosti užívali k zajištění finančních prostředků úvěr a zda je nelze zajistit jinak, levněji (bez úroků). Sbor by mohl zajistit finanční prostředky například formou veřejné sbírky či přijatých peněžních darů. Vyplývá z toho, že by měl sbor mít jistou finanční rezervu, aby se zcela vyhnul úvěru.

Graf 8: Ostatní náklady v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Za sledované období 2018, 2019 a 2020 mají tyto náklady rostoucí trend, jak je na první pohled z grafu č. 8 zřejmé. K největšímu růstu došlo v roce 2020, kdy ostatní náklady činily 110 439 Kč a došlo tak k růstu o 115 %. Růst je zapříčiněn především úroky z úvěru, a to z důvodu, že za rok 2020 byl placen úrok za každý měsíc v roce, kdežto v roce 2019 pouze za jeden měsíc. Na ostatních nákladech se také nemalou částí podílejí poskytnuté dary, které v součtu za sledované roky představují částku 84 223 Kč. Nejvyšší částku poskytl sbor v roce 2019, kdy tato částka činila 41 498 Kč. Zbýlý náklad tvoří jiné ostatní náklady, které jsou

spojené s bankovními poplatky, jejichž částka se během sledovaných let zvýšila z 2 278 Kč na 2 603 Kč.

Tabulka 5: Ostatní náklady a jejich podíl na celkových nákladech

Rok	Podíl na celkových nákladech
2018	2,49 %
2019	3,44 %
2020	6,32 %

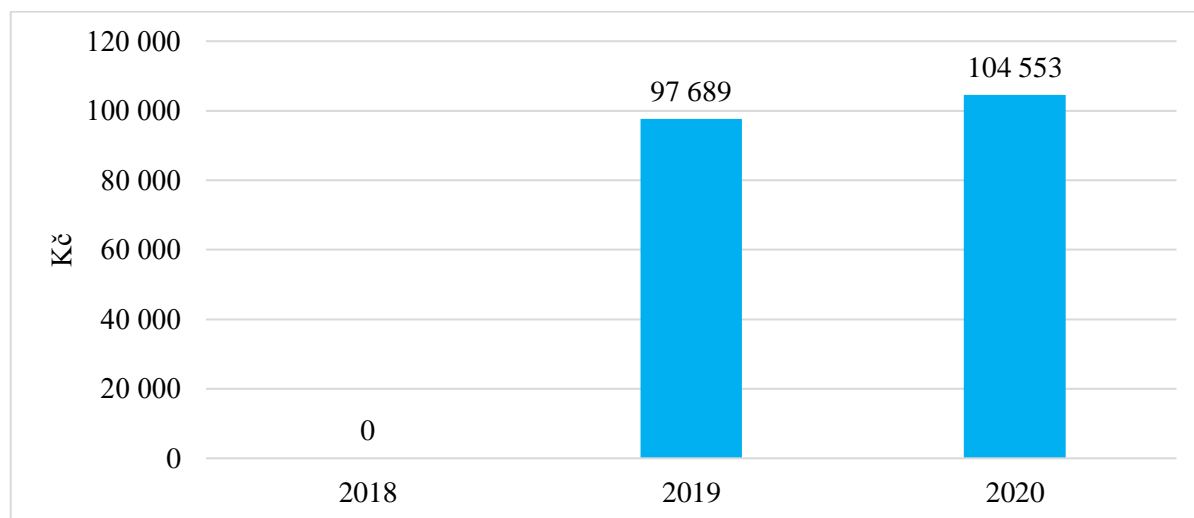
Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Ačkoliv tento náklad patří k méně podílejícím se složkám na celkových nákladech, její podíl je 4,26 %. V tabulce č 5. lze vidět, že podíl složky ostatní náklady na celkových nákladech se každoročně zvyšuje.

4.2.5. Odpisy

Mezi náklady sboru patří také odpisy, v tomto případě odpis osobního automobilu. Jak již bylo zmíněno, osobní automobil pořídil sbor v roce 2019, tudíž za rok 2018 není žádný záznam.

Graf 9: Odpisy v letech 2019–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

V grafu č 9. jsou zachyceny odpisy v jednotlivých letech 2018, 2019 a 2020. V roce 2018 tedy není žádný záznam, neboť sbor nevlastnil žádný majetek, který by odpisoval. V roce 2019, kdy sbor začal s odpisováním osobního automobilu, se tento náklad zvýšil o odpis

v prvním roce, a to o částku 97 689 Kč. V následujícím roce 2020 sbor vlastnil opět pouze osobní automobil, tudíž se náklad zvýšil pouze o částku v druhém roce odpisování, a to na částku 104 553 Kč. Pokud sbor nepořídí další majetek, který by odpisoval, ustálí se tento náklad na následující tři roky (doba odpisování je 5 let) na částce 104 533 Kč za rok.

Tabulka 6: Odpisy a jejich podíl na celkových nákladech

Rok	Podíl na celkových nákladech
2019	6,55 %
2020	5,98 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

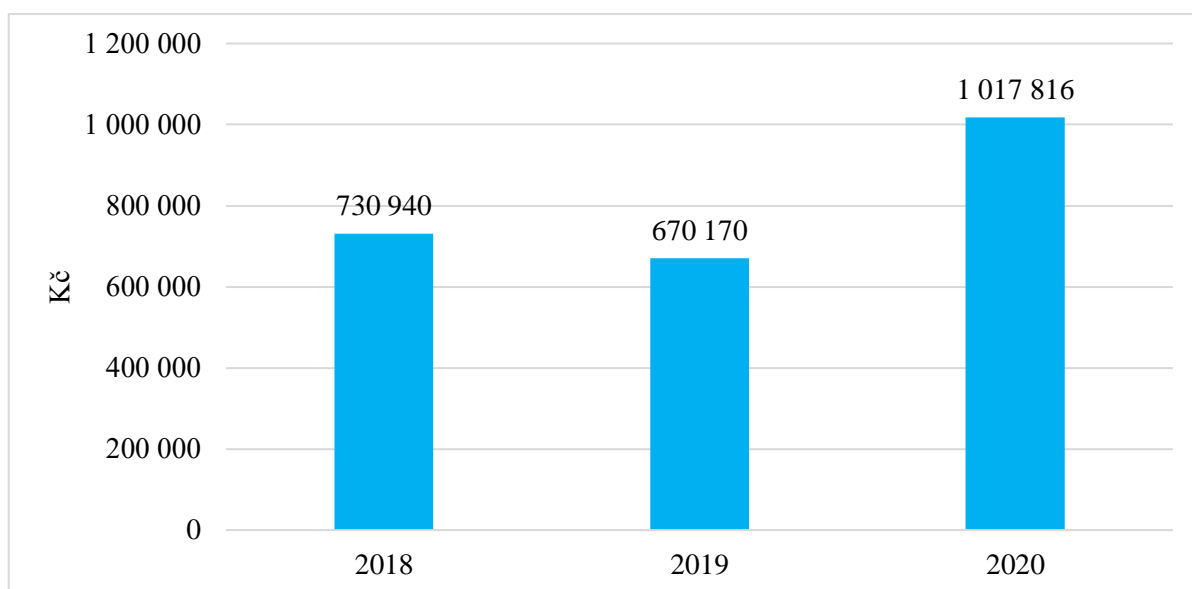
Tabulka č. 6 ukazuje procento, jakým se podílí odpisy na celkových nákladech za jednotlivé roky 2018, 2019 a 2020. Za sledované roky se odpisy podílí na celkových nákladech 4,47 %.

4.2.6. Poskytnuté příspěvky

Poskytnuté příspěvky zastupují největší část z celkových nákladů. Tato složka nákladů je tvořena poskytnutými příspěvky Radě Apoštolské církve, příspěvky na oblast, příspěvky na ACET (organizace poskytující preventivní programy), příspěvky na misie (včetně Izraele), příspěvky na studium, příspěvek panu Zdeňku Uhlíkovi, který žije z darů, navštěvuje sbory a modlí se za nemocné, dále příspěvek Zdeně Mertové, která působí jako misipnarka v utečeneckém táboře ve Vídni, také příspěvek Petru Němci na cesty s potravinovou pomocí, poskytnuté příspěvky na mzdy, které posílá sbor na ústředí Apoštolské církve, a v neposlední řadě příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami církve.

Z grafu č. 10 lze vidět vývoj poskytnutých příspěvků za sledované roky 2018, 2019 a 2020. Z roku 2018 na rok 2019 se náklad za poskytnuté příspěvky snížil o 60 770 Kč, a to z nijak zvláštního důvodu. V roce 2020 náklad vzrostl o 347 646 Kč, to je o 51,87 %. Změnu způsobila převážně položka příspěvky na mzdy, které se zvýšila o 218 095 Kč z 411 235 Kč a položka příspěvky na misii v Izraeli, která se zvýšila o částku 140 350 Kč z 35 000 Kč. Za sledované roky lze říct, že největší část z této složky zaujímají příspěvky na mzdy, které představují v průměru 60,33 %. Větší část také zaujímají poskytnuté příspěvky na radu církve, na kterou každoročně sbor poskytuje 60 000 Kč. Dále Příspěvek na Izrael, který za rok 2020 dosahoval 17 % a byl tak druhou nejnákladnější položkou v tomto roce.

Graf 10: Poskytnuté příspěvky v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Již bylo zmíněno, že poskytnuté příspěvky mají největší podíl na celkových nákladech sboru. Tabulka č. 7 ukazuje procento, jakým se podílí poskytnuté příspěvky na celkových nákladech za jednotlivé roky 2018, 2019 a 2020. Za sledované roky se podílí na celkových nákladech 53,47 %.

Tabulka 7: Poskytnuté příspěvky a jejich podíl na celkových nákladech

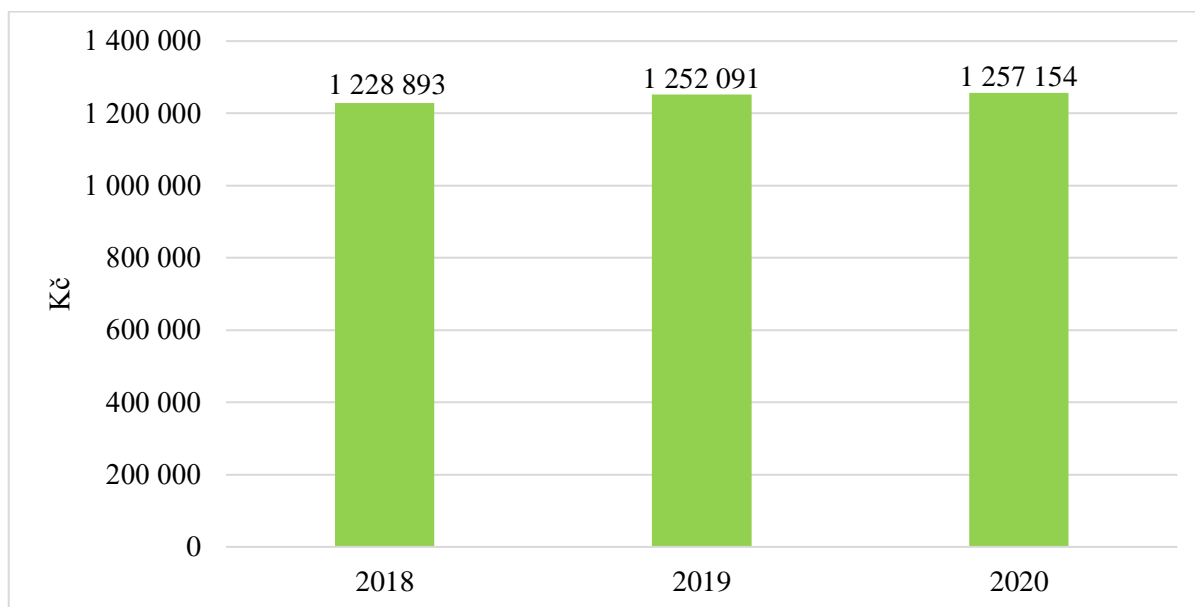
Rok	Podíl na celkových nákladech
2018	56,96 %
2019	44,90 %
2020	58,21 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

4.3. Výnosy

Následující graf č. 11 ukazuje vývoj celkových výnosů sboru Apoštolské církve Čáslav za jednotlivé roky 2018, 2019 a 2020. Při zaměření se na hodnoty v grafu je zřejmé, že výnosy mají lehce rostoucí trend. V roce 2019 vzrostly výnosy o 1,89 %, to je o 23 198 Kč. V následujícím roce 2020 vzrostly výnosy pouze o 0,40 %, to je o 5 064 Kč.

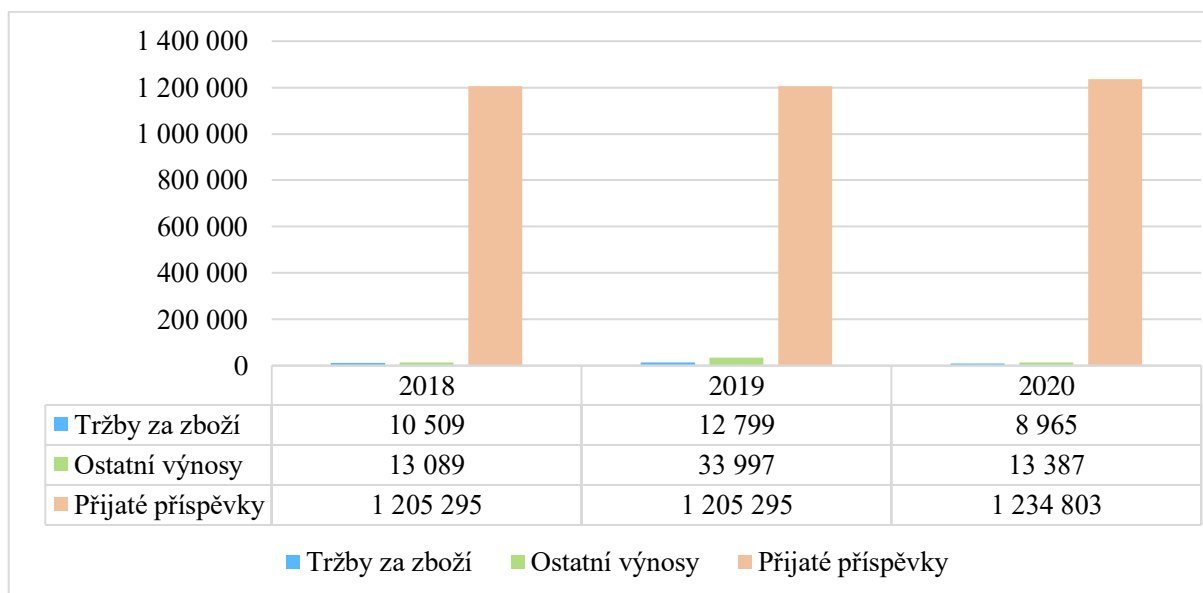
Graf 11: Celkové výnosy v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Následující graf č. 12 ukazuje strukturu celkových výnosů sboru. Lze říct, že nejdůležitější složkou jsou přijaté příspěvky, které v souhrnu za sledované období 2018–2020 dosahovaly částky 3 645 392 Kč. Mezi další složku výnosů sboru se řadí ostatní výnosy, které v souhrnu dosahovaly částky 60 473 Kč a nejméně podílející se složkou na celkových výnosech byly tržby za zboží, jejichž souhrnná částka za sledované období byla 32 273 Kč. Podrobněji budou rozebrány jednotlivé složky v následujících podkapitolách.

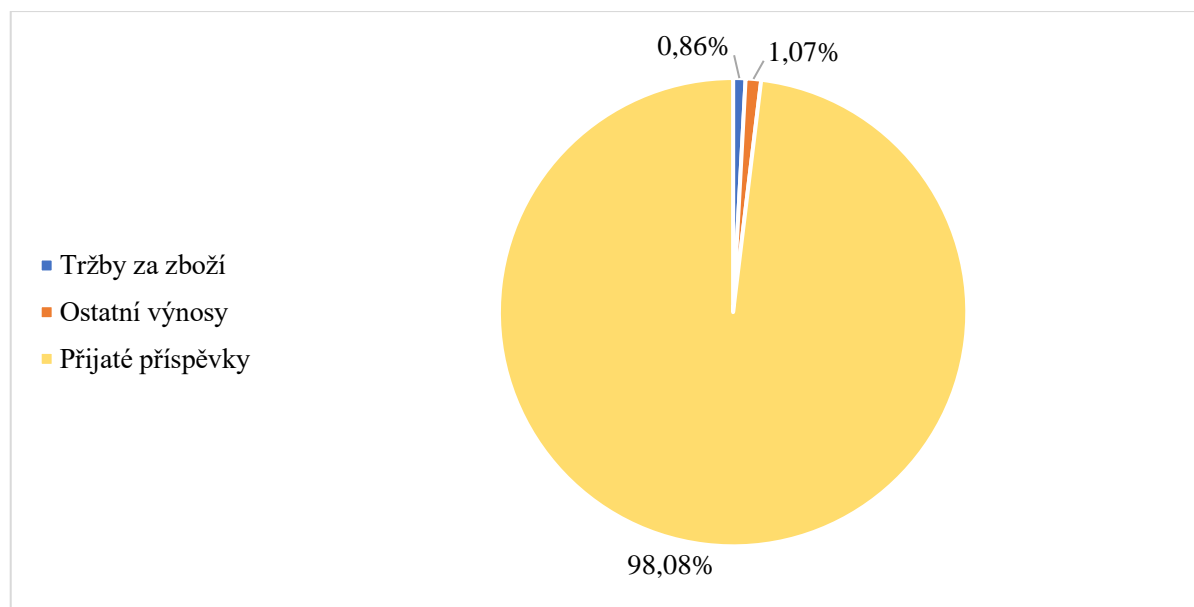
Graf 12: Struktura celkových výnosů (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Graf č. 13 ukazuje, jaký podíl měly jednotlivé složky na celkových výnosech sboru v letech 2018, 2019 a 2020. Na první pohled je vidět, že největší podíl zaujímají přijaté příspěvky, které tvoří 98,08 % celkových výnosů (oranžová barva). Ostatní výnosy se podílí na celkových výnosech pouze 1,07 % (zelená barva) a tržby za zboží 0,86 % (modrá barva).

Graf 13: Podíl položek na celkových výnosech v letech 2018–2020 (v %)

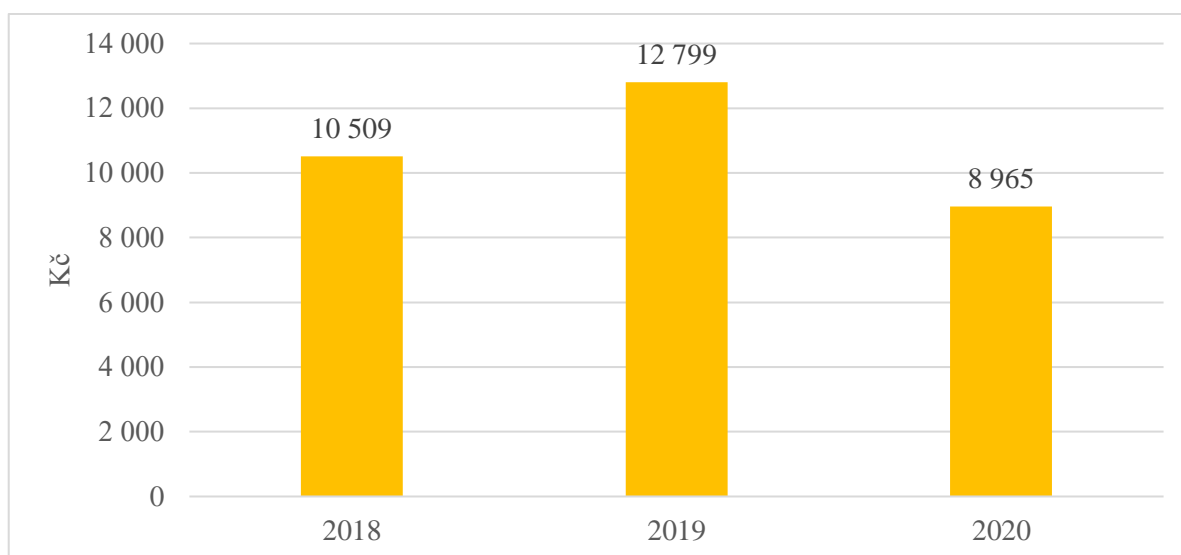
Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

4.3.1. Tržby za zboží

Tržby za zboží jsou pro sbor nepodstatným výnosem, neboť se do této skupiny řadí pouze prodej různých předmětů, které sbor zakoupil a znovu přeprodal svým členům. Sbor takto nakupuje například knihy, které nakoupí ve větším množství, přičemž získá množstevní slevu, a může je tak prodat svým členům za cenu nižší. Dále sem sbor řadí výnos z různých akcí, které pořádá. Ovšem jedná se pouze o příjem za prodej občerstvení.

Následující graf č. 14 ukazuje, jakých částek tento výnos dosahoval ve sledovaném období 2018-2020. V roce 2018 tržby za výnosy činily 10 509 Kč a tvořily tak pouze 0,86 % z celkových výnosů. V roce 2019 se tento výnos zvýšil o 21 % a dosahoval částky 12 799 Kč. V následujícím roce 2020 tento výnos poklesl na 8 965 Kč, což bylo zapříčiněno pandemií covid-19, v jejímž důsledku se nemohly konat kulturní a společenské akce.

Graf 14: Tržby za zboží v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Tabulka č. 8 ukazuje, jaký podíl měly tržby za zboží na celkových výnosech v jednotlivých letech 2018, 2019 a 2020. U předchozího grafu č. 14 byl v roce 2020 zmíněn pokles tržeb za zboží, a to o 0,31 %. Podíl na celkových výnosech tak v tomto roce činil pouze 0,71 %. V průměru za sledované období se tržby za zboží podílí na celkových výnosech 0,86 %.

Tabulka 8: Tržby za zboží a jejich podíl na celkových výnosech

Rok	Podíl na celkových výnosech
2018	0,86 %
2019	1,02 %
2020	0,71 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

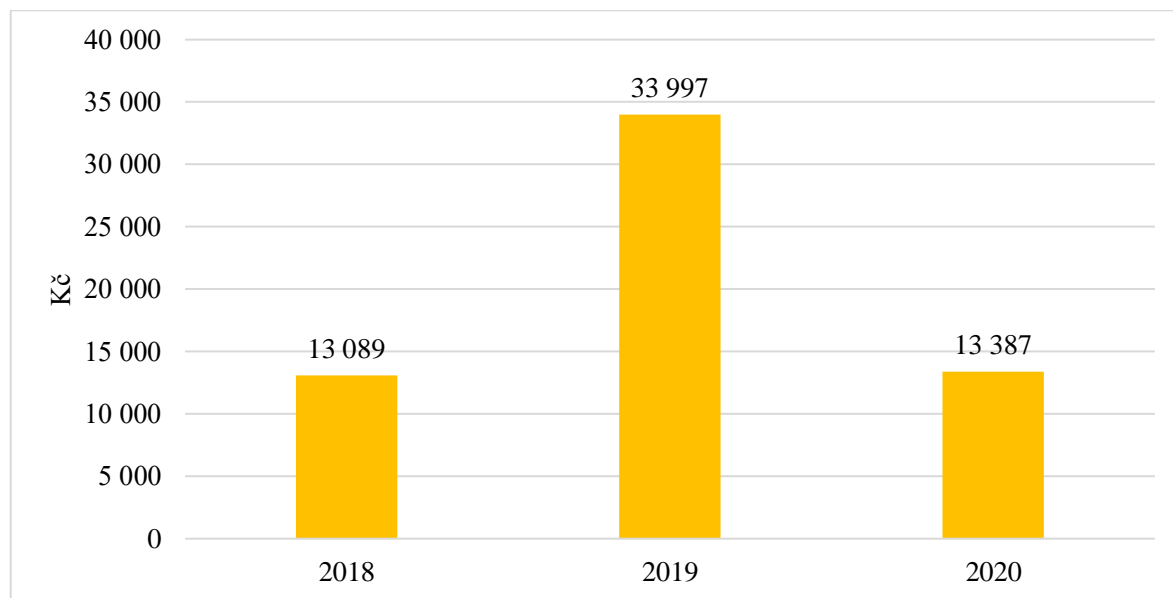
4.3.2. Ostatní výnosy

Do složky ostatní výnosy za sledované roky 2018, 2019 a 2020 řadí sbor příspěvek na pohonné hmoty, příspěvek na Izrael, úroky, příspěvek na pronájem automobilu, příspěvek na občerstvení, příspěvek na ubytování a příspěvek na antivirový program.

Z grafu č. 15 lze vidět, že tyto výnosy jsou kolísavé. V roce 2018 tento výnos tvořily pouze úroky a příspěvky na ubytování, což představuje částku 13 089 Kč. V následujícím roce se výnos zvýšil na 33 997 Kč, to je o 159,5 %. V tomto roce vznikl výnos za příspěvek

na Izrael, příspěvek na pronájem osobního automobilu a na pohonné hmoty, příspěvek na občerstvení, příspěvek na antivirový program aj. V následujícím roce 2020 tento výnos klesl o 20 610 Kč, to je o 60,62 %. Zmizel příspěvek na pronájem automobilu, neboť sbor pořídil vlastní a nemusel si jej pronajímat, dále příspěvek na antivirový program a příspěvek na občerstvení. Naopak se sboru zvýšil příspěvek na pohonné hmoty o 6 296 Kč.

Graf 15: Ostatní výnosy v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Tabulka č. 9 ukazuje, jaký podíl měly ostatní výnosy na celkových výnosech v jednotlivých letech 2018, 2019 a 2020. Lze si všimnout, že v roce 2019 se zvýšil podíl na celkových výnosech o 1,65 %, v tomto roce se tedy podílely ostatní výnosy 2,72 %. V roce 2020, jak bylo zmíněno u předchozího grafu č.15, došlo k snížení tohoto výnosu a jeho podíl na celkových výnosech činil 1,06 %. Za sledované roky se ostatní výnosy podílely na celkových výnosech 1,07 %.

Tabulka 9: Ostatní výnosy a jejich podíl na celkových výnosech

Rok	Podíl na celkových výnosech
2018	1,07 %
2019	2,72 %
2020	1,06 %

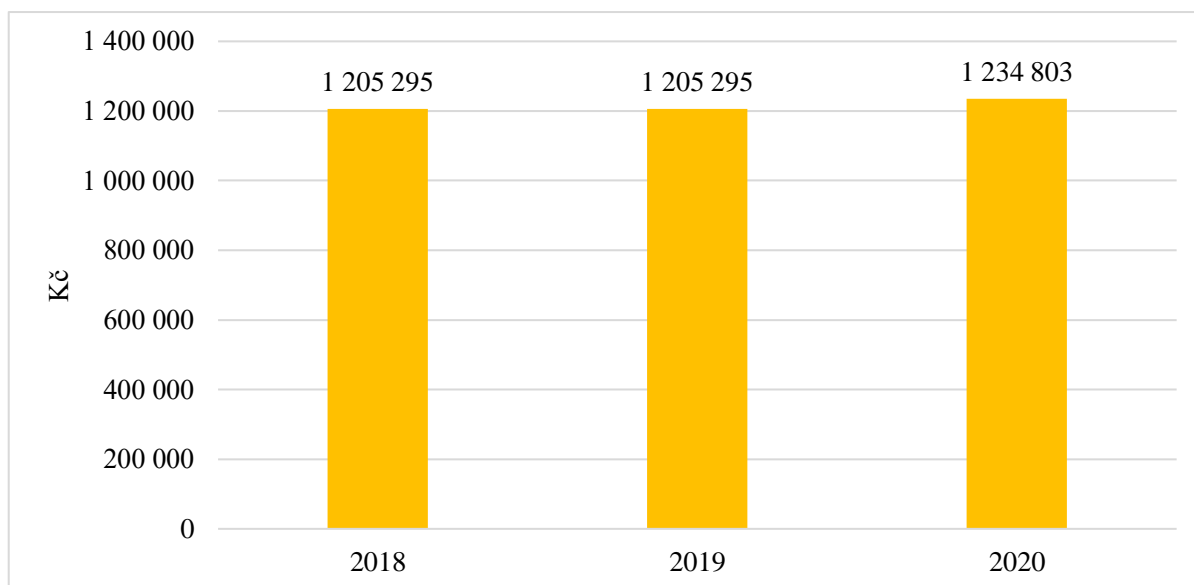
Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

4.3.3. Přijaté příspěvky

Do celkových výnosů sboru se řadí také složka přijaté příspěvky. Ve sledovaném období 2018, 2019 a 2020 tento výnos tvořily přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami, přijaté dary, sbírky, účelové sbírky (konkrétní misie, Teen Challenge) a příspěvky na různé misie.

V prvních dvou sledovaných letech 2018 a 2019 si lze v grafu č. 16 všimnout, že dosahovaly přijaté příspěvky stejných hodnot, a to 1 205 295 Kč. V roce 2020 už je vidět lehký nárůst, a to o 29 508 Kč, to je 2,45 %. Sboru se v tomto roce zvýšila částka za přijaté dary o 75 244 Kč a příspěvek na šíření víry tzv. misie o 4 700 Kč. Přijaté dary je také vhodné zmínit, neboť jsou pro sbor velmi důležitým výnosem, jejich podíl na celkových výnosech je v průměru 51,78 %. V této složce výnosů jsou také zahrnuty přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami, které tvoří příspěvky od státu neboli restituce. Příspěvek od státu ale nejprve dostane Apoštolská církev, která je následně přerozdělí sboru společně s ostatními příspěvky. Každoročně se částka příspěvků od státu snižuje o 5 %. V roce 2018 tato částka za přijaté příspěvky, zúčtované mezi organizačními složkami, činila 553 758 Kč, v roce 2019 se snížila na 539 052 Kč a poté v roce 2020 na 493 488 Kč. Tato složka je pro sbor také velmi důležitá, neboť se za sledované období podílela na celkových výnosech 42,37 %.

Graf 16: Přijaté příspěvky v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Tabulka č. 10 ukazuje podíl přijatých příspěvků na celkových výnosech za jednotlivé roky 2018, 2019 a 2020. Na první pohled je viditelné, že ve všech sledovaných letech dosahuje

podíl vysoké hodnoty. Přijaté příspěvky se za sledované období podílely na celkových výnosech 98,08 % a představují tak zásadní složku z celkových výnosů sboru.

Tabulka 10: Přijaté příspěvky a jejich podíl na celkových výnosech

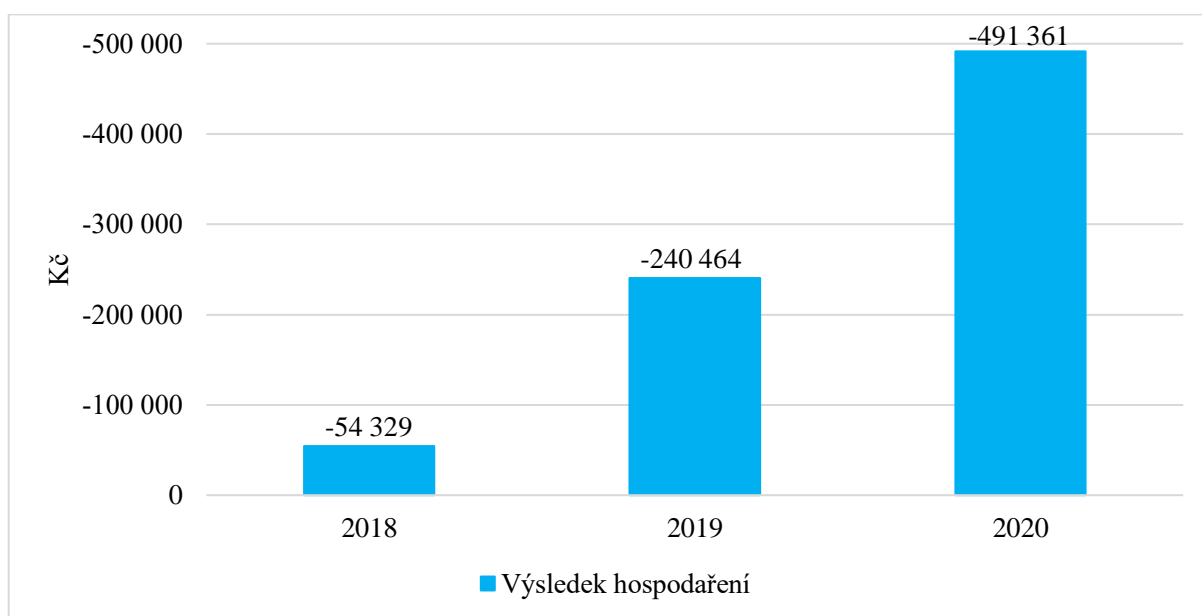
Rok	Podíl na celkových výnosech
2018	98,08 %
2019	96,26 %
2020	98,22 %

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

4.4. Výsledek hospodaření

K analýze výsledku hospodaření slouží výše uvedené náklady a výnosy sboru Apoštolské církve Čáslav, které vychází z výkazů zisků a ztrát v letech 2018–2019.

Graf 17: Výsledek hospodaření v letech 2018–2020 (v Kč)

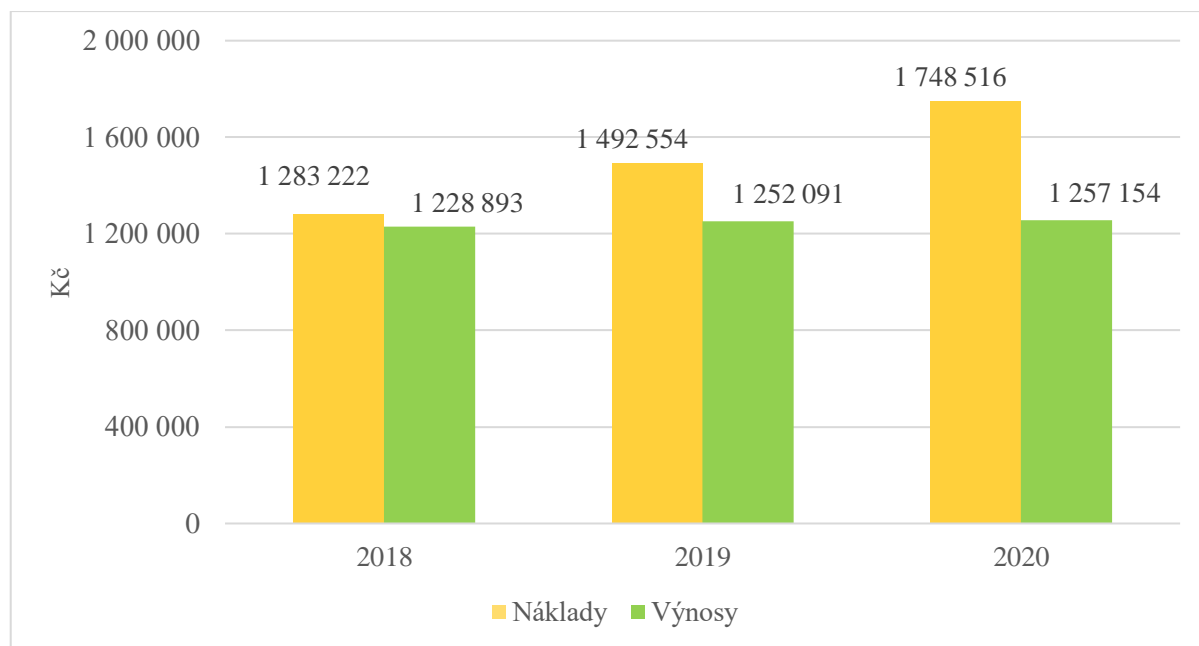

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Výsledek hospodaření sboru má klesající trend, jak je z grafu č. 17 patrné. Ve všech sledovaných letech vykazoval výsledek hospodaření ztrátu. Za rok 2018 byla tato ztráta v částce -54 329 Kč, v dalším roce 2019 vyšel hospodářský výsledek opět se ztrátou, která se zvýšila o 186 135 Kč. V následujícím roce 2020 se ztráta opět zvýšila o částku 250 897 Kč a na konci sledovaného období činila vyšlá ztráta -491 361 Kč.

Pro lepší představu je vložen graf č. 18, který ukazuje vývoj nákladů a výnosů ve sledovaném období 2018–2020. Po porovnání nákladů a výnosů je na první pohled viditelné, že zatímco náklady sboru rostou v průměru o 16,73 %, jeho výnosy rostou mnohem menším tempem, a to v průměru pouze o 1,15 %. Z grafu je patrné, že náklady v každém roce převyšují výnosy. Tedy že sbor nedokáže svými výnosy dostatečně pokrýt náklady a vzniká tak ztráta. Zjištěná skutečnost, že výnosy mírně klesají, zatímco náklady rostou, svědčí o neefektivním hospodaření Časlavského sboru. Ovšem tato situace nastává u neziskových organizací, neboť jejich účelem není maximalizace zisku, ale užitku. Sbor ztráta příliš netrápí, s výsledkem hospodaření nakládá tak, že pouze vykáže částku, ale nijak se s ní dále nezaobírá. Vzniklou ztrátu členové sboru doplatí a dále se s ní nezaobírají, protože jejich hlavním cílem je pomoci ostatním, a to bez ohledu na finanční prostředky.

Graf 18: Porovnání nákladů a výnosů v letech 2018–2020 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování dle výkazů zisků a ztrát organizace

Doporučení

Na základě zjištěných skutečností z výše provedené analýzy hospodaření lze sboru Apoštolské církve Čáslav doporučit návrhy a opatření, které mu pomohou zlepšit jeho hospodaření.

Jak z výše provedené analýzy vyplývá, hospodaření sboru je neefektivní, neboť náklady ve sledovaných letech převyšovaly výnosy. Členové sboru tak museli vynakládat více prostředků, aby vyrovnali vzniklou ztrátu. Tento krok je z logiky věci zbytečný a nehospodárný, neboť plýtvá s finančními prostředky, které by mohly být využity lépe. Ačkoliv je sbor neziskovou organizací a není jeho primárním cílem zisk, i tak by mu neměla být jeho hospodářská situace zcela lhostejná. K tomu napomáhá fakt, že dochází k postupnému oddělování církve od státu. V momentě, kdy dojde k úplné odluce církve od státu, zanikne sboru jeden z důležitých finančních zdrojů. Dalším významným příjmem sboru jsou dobrovolné příspěvky a dary, čímž nemá v tomto příjmu jistotu stálosti a množství.

Z těchto důvodů je navrhováno doporučení: **zaměřit se na nové zdroje financování**. A to například vzít v úvahu **provozování doplňkové činnosti** ke krytí ztráty z hlavní činnosti. Sbor by například mohl oddělit některé poskytované služby a provozovat je v rámci doplňkové činnosti. Dále by mohl organizovat volnočasové aktivity, pořádat společenské, sportovní a kulturní akce, jejichž vstupné by sloužilo na chod sboru. V rámci pořádaných akcí by mohlo rovněž docházet k prodeji různých výrobků, občerstvení aj. Zároveň by tak mohl sbor **oslovit větší počet lidí, potencionálních dárců či nových členů**. Dalším možným doporučením, jak k získání finančních prostředků, tak k oslovení většího počtu lidí, je **zřízení on-line sbírek** společně s transparentním účtem zveřejněným na jejich internetových stránkách, kam by mohl přispět kdokoliv „z pohodlí domova“.

Sbor by se měl celkově **zaměřit na zlepšení hospodaření**. Především by se měl zajímat, jak snižovat náklady. Při analýze nákladů bylo zjištěno, že sbor užil pro získání finančních prostředků úvěr a tím vznikl náklad v podobě úroků. Tento krok je zbytečný a nákladný, sbor může zajistit finanční prostředky lépe a levněji, a to například formou veřejné sbírky, příspěvkem od členů, darem nebo zažádat o dotaci ústředí Apoštolské církve.

Další doporučení se týkají **zlepšení účetního výkaznictví společně s jeho uspořádáním**. I když dle slov vedení sboru je účetnictví spíše obtěžuje a brzdí, neboť sbor AC Čáslav není organizací založenou za účelem zisku – členové přispívají finance ze svého, a

přispívají je za účelem podpory jiných lidí. Právě z tohoto důvodu by se měl obrátit na odbornou pomoc a **zajistit účetní jednotku s potřebnými znalostmi a uspořádat veškeré účetní výkazy**. Správné účetnictví by sloužilo mimo jiné ke transparentnosti a lepšímu plánování rozpočtu, na jehož základě hospodaří. Sbor by se díky tomu lépe orientoval ve své hospodářské situaci a mohl by **lépe plánovat příjmy a výdaje** pro následující období.

Při rozboru jednotlivých složek nákladů a výnosů bylo zjištěno, že stávající účetní jednotka účtuje o některých položkách složitě a nesprávně. Tato skutečnost byla zjištěna u poskytnutých a přijatých příspěvcích. Účetní jednotka nerozlišuje, zda přijatý příspěvek následně přepošle dál, nebo poslouží pro účely sboru – a účtuje tak všechny účetní případy chybně do výnosů. Dále, co se týká přijatých příspěvků, nedochází zde k rozlišení přijatých členských příspěvků, které jsou účtovány na účet darů, nikoliv na jejich vlastní účet.

Posledním návrhem, který by přispěl k usnadnění účetnictví je, že by se sbor měl především **zaměřit na účetnictví pro nevýdělečné organizace**. A také zvážit, zda by nebylo vhodnější vést **účetnictví ve zjednodušeném rozsahu**, neboť má tuto možnost danou ze zákona a rovněž splňuje stanovené podmínky.

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo posoudit stav hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace, a to na základě informací o finančních zdrojích a zhodnocení vývoje příjmů a výdajů. Součástí práce, dle stanoveného cíle bylo i zhodnocení nezbytného množství finančních prostředků pro fungování organizace a doporučení pro dosažení cílů organizace.

V teoretické části práce byly představeny v první kapitole nestátní neziskové organizace ve struktuře národního hospodářství a poté v kapitole druhé vybraná právní forma nestátní neziskové organizace, a to církve a náboženské společnosti. V rámci této kapitoly byly představeny charakteristické znaky církví a náboženských společností společně s jejich významem pro společnosti. Dále byl popsán způsob založení, jakým způsobem získávají finanční prostředky a jakým způsobem hospodaří. V praktické části ve třetí kapitole byla představena vybraná nestátní nezisková organizace – Apoštolská církev Čáslav. Čtvrtá kapitola byla věnována analýze hospodaření vybrané nestátní neziskové organizace, která byla provedena na základě získaných účetních výkazů za roky 2018-2020. V této části byla zaměřena pozornost na náklady, výnosy a výsledek hospodaření. Náklady a výnosy byly rozčleněny na jednotlivé položky a byl proveden jejich rozbor doplněný o grafy a tabulky. V závěru praktické části byly uvedeny návrhy a doporučení na zlepšení hospodářské situace organizace.

Na závěr této práce lze říct, na základě zjištěných skutečností, že sledovaná nestátní nezisková organizace – Apoštolská církev Čáslav – je nepostradatelná pro širokou veřejnost, neboť svými činy pomáhá velkému okruhu lidí (dětem, mladistvým, dospělým i starým lidem), ať už se jedná o sociální pomoc, finanční pomoc nebo dokonce psychickou pomoc. Ovšem co se týká hospodaření organizace, na základě provedené analýzy hospodaření vyšlo najevo, že se potýkala ve sledovaných letech se špatnou hospodářskou situací, a to vyšlou ztrátou. Organizace vykazuje vyšší náklady než výnosy, přičemž se nesnaží své výnosy žádným způsobem zvyšovat. Jedním z návrhů na zlepšení hospodářské situace bylo, aby se organizace zaměřila na zajištění dalších zdrojů financování, neboť její současné zdroje tvoří z velké části dočasné příspěvky od státu, ostatní příspěvky a dary, a není tak zajištěna jejich stálost a množství. Dále bylo v průběhu analýzy zjištěno, že AC Čáslav má problémy s účetnictvím. Jedním problémem je vykazování účetních výkazů, což bylo zjištěno už při žádosti o poskytnutí účetních výkazů ke zpracování analýzy hospodaření. Došlo ke zjištění, že

sbor má tyto výkazy pouze za roky 2018, 2019 a 2020. Dalším problémem v této oblasti je špatné účtování o některých položkách. Tedy nevede účetnictví zcela správně, mnohdy zbytečně složitě, a to z důvodu nedostatečných znalostí účetní jednotky. Dalším doporučením pro organizaci bylo vyhledání odborné účetní jednotky a uspořádání účetních výkazů.

Použitá literatura

- BOUKAL, Petr. *Fundraising pro neziskové organizace*. Praha: Grada, 2013. Expert. ISBN 978-80-247-4487-2.
- BOUKAL, Petr. *Nestátní neziskové organizace: (teorie a praxe)*. V Praze: Oeconomica, 2009. Vysokoškolská učebnice. ISBN 978-80-245-1650-9.
- DOBROZEMSKÝ, Václav a Jan STEJSKAL. *Nevýdělečné organizace v teorii: právo, daně, účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-799-7.
- HAMERNÍKOVÁ, Bojka. *Financování ve veřejném a neziskovém nestátním sektoru*. Praha: Eurolex Bohemia, 2000. ISBN 80-902752-3-0.
- JOŠT, Marek. *Nestátní neziskové organizace: právní úprava, účetnictví, audit, transparentnost*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2019. ISBN 978-80-245-2325-5.
- KOČÍ, Petr. *Nevýdělečné organizace 2012*. 8. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. Meritum. ISBN 978-80-7357-737-7.
- KRECHOVSKÁ, Michaela, Pavlína HEJDUKOVÁ a Dita HOMMEROVÁ. *Řízení neziskových organizací: klíčové oblasti pro jejich udržitelnost*. Praha: Grada Publishing, 2018. Expert. ISBN 978-80-247-3075-2.
- MARTINEK, Michael. *Přehled křesťanských církví a jejich aktivit v ČR*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1116-7.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- PELIKÁNOVÁ, Anna. *Účetnictví, daně a financování pro nestátní neziskovky*. 3., aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. Účetnictví a daně. ISBN 978-80-271-2117-5.
- REKTOŘÍK, Jaroslav. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-54-5.
- SALAMON, Lester M., ANHEIER, Helmut K. *The International Classification of Nonprofit Organizations: ICNPO-Revision 1*, 1996. Working Papers of the Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project, no. 19. Baltimore: The Johns Hopkins Institute for Policy Studies, 1996.

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-973-9.

SVOBODA, František. *Legislativní prostředí pro činnost církví a náboženských společností*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2007. ISBN 978-80-239-8481-1.

ŠEDIVÝ, Marek a Olga MEDLÍKOVÁ. *Úspěšná nezisková organizace*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-271-0249-5.

TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Církevní právo*. Praha: Leges, 2016. Teoretik. ISBN 978-80-7502-192-2.

TRETERA, Rajmund Jiří. *Stát a církve v České republice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. Právo. ISBN 80-7192-707-4.

Internetové zdroje

Apoštolská církev. Sbory a stanice AC. [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://apostolskacirkev.cz/component/com_zhgooglemap/Itemid,263/externalmarkerlink,0/id_1/view_zhgooglemap/.

Apoštolská církev. Ústava AC 2018. [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://apostolskacirkev.cz/category/19-ustava-a-rad-ac>.

Apoštolská církev. Základní dokument AC 2018. [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://apostolskacirkev.cz/category/19-ustava-a-rad-ac>.

Apoštolská církev Čáslav. O Apoštolské církvi. [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <http://www.ac-caslav.cz/informace/o-apostolske-cirkvi/>.

Apoštolská církev Čáslav. O sboru. [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <http://www.ac-caslav.cz/informace/o-sboru/>.

Ministerstvo kultury. Data registrace církví a náboženských společností a svazů církví a náboženských společností. [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/data-registrace-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-a-svazu-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-408.html>.

Ministerstvo kultury. Obecně o možnostech financování církví a náboženských společností. [online]. [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/obecne-o-moznostech-financovani-cirkvi-a-nabozenskych-spolecnosti-409.html>.